

ภาวะการทำงานของบัณฑิต กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชภัฏนครพนม

โดย

ธิตีมา พลับพลึง

ปิยพงศ์ พลับพลึง

เกวลี แก่นจันดา

สัตยา ตันจันทรพงศ์

สนับสนุนงบประมาณ โดย

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชภัฏนครพนม

งบประมาณเงินรายได้ ประจำปี 2558

The Employment Status of Graduate Students : The
Case of Rajamangala University of Technology
Rattanakosin

By

Thitima Plubplueng

Piyapong Plubplueng

Kaewalee Kanchunda

Sathaya Thanjunpong

Granted by

Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Fiscal year 2015

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความร่วมมือของผู้สำเร็จการศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ และสถานประกอบการ ที่ได้ตอบแบบสอบถามให้ได้ข้อมูลบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยและขอกราบขอบพระคุณนักวิจัยหลายท่านที่ได้นำผลงานวิจัยของท่านมาใช้ในการอ้างอิงครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้บริหาร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ทุกท่านที่กรุณาจัดสรรเงินทุนวิจัยจากเงินงบประมาณเงินรายได้ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 สำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอบคุณมาในโอกาสนี้

ฉติมา พลับพลึง และคณะ
30 กันยายน 2558

บทคัดย่อ

รหัสโครงการ : Uni014 / 2558

ชื่อโครงการ : ภาวะการทำงานของบัณฑิต กรณีศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

ชื่อนักวิจัย : ธิติมา พลับปลิง, ปิยพงศ์ พลับปลิง, เกวลี แก่นจันดา, สัตยา ตันจันทรพงศ์

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพจริงของการทำงานหรือการศึกษาต่อ วิเคราะห์โอกาสที่บัณฑิตจะมีความพึงพอใจในการทำงาน และศึกษาคุณสมบัติสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพ บัณฑิตให้สอดคล้องตามความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งใช้แนวคิดทฤษฎีทุนมนุษย์ (Human Capital Theory) และทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ (career development theory) วิเคราะห์ตามแบบจำลอง โลจิสติกพหุกลุ่ม (Multinomial Logistic Model) ซึ่งสกัดตัวแปรโดยใช้สถิติวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Explorer Factor Analysis) และสถิติพรรณนา โดยใช้ข้อมูลปฐมภูมิจากแบบสอบถามจากบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2556 จำนวน 476 คน และจากผู้ใช้บัณฑิต จำนวน 126 คน พบว่า 1) ปัจจุบันบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปี 2553-2256 มีงานทำแล้ว คิดเป็นร้อยละ 90.5 บัณฑิตส่วนใหญ่ ร้อยละ 80 มีความพึงพอใจในงานที่ตนทำอยู่ บัณฑิตได้ทำงานมีความสอดคล้องกับหลักสูตรหรือสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ร้อยละ 41.8 สอดคล้องบางส่วน ร้อยละ 39.5 ไม่สอดคล้อง ร้อยละ 14.3 นอกจากนี้พบว่าอาชีพหลักหัวหน้าครัวเรือนของบัณฑิตมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานที่แตกต่างกันทางสถิติ และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่แตกต่างมีผลให้รายได้จากการทำงานแตกต่างกันทางสถิติ แต่ระดับความพึงพอใจในการทำงานกับรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กันทางสถิติ 2) ปัจจัยสำคัญที่สุดที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิต คือ ทักษะการทำงาน รองลงมา คือ กระบวนการเรียนการสอน นอกจากนี้องค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอนที่เพิ่มขึ้น 1 เท่า จะเพิ่มโอกาสที่บัณฑิตจะพึงพอใจในงานที่ตนทำประมาณ 1.68 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับบัณฑิตกลุ่มที่ไม่พึงพอใจในงานที่ตนทำ และ 3) ผู้ใช้บัณฑิตมีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยในด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพมากที่สุด และได้ให้น้ำหนักสำคัญกับทักษะการทำงานซึ่งเกี่ยวข้องกับความสามารถนำความรู้ทฤษฎีต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ทำงานหรือวิชาชีพเฉพาะสาขาซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญของบัณฑิตที่ทำให้ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิตอยู่ในเกณฑ์คุณภาพการทำงานระดับสูงมาก ดังนั้นผลการประเมินและติดตามบัณฑิตเป็นที่น่าพอใจมากและผ่านเกณฑ์ตัววัดดัชนีเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพด้วย แต่ควรปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยเน้นทักษะการทำงาน อีกทั้งให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยในการคาดหวังให้บัณฑิตสำเร็จการศึกษาเพื่อเป็นผู้ประกอบการในอนาคต

คำสำคัญ: ภาวะการทำงาน ความพึงพอใจในการทำงาน บัณฑิต

E-mail Address: thitima.plu @rmutr.ac.th

ระยะเวลาโครงการ: ตุลาคม 2557 – กันยายน 2559

ABSTRAC

Code of project Uni014 / 2558

Project name : The Employment Status of Graduate Students : The Case of Rajamangala University of Technology Rattanakosin

Researcher name : Thitima Plubplueng, Piyapong Plubplueng, Kaewalee Kanchunda, Sathaya Thanjunpong

The purposes of this study was to 1) investigate the state of working or the state of further education of the graduates, 2) analyze the graduates' job satisfaction, and 3) examine personal qualities of the undergraduates for work force based on Human Capital and Career Development Theories. Primary data for the graduate survey were collected 476 graduates and 126 business enterprises between 2010 – 2013. The statistical analyses employed in this study were Multinomial Logistic Model and Explorator Factor Analysis. The results showed that 1) 90% of the graduate between 2010 – 2013 had jobs and 80% of them were satisfied with their jobs. Forty-one point eight percent of their jobs corresponded to the degree they held. Thirty-nine point five percent of their jobs partly corresponded and fourteen point three percent did not correspond. There was a statistical difference of the effect of the occupation of the household head on the graduates' job satisfaction. There was a statistical difference of the graduate with different degree affecting different income but there was no statistical relationship between graduates' job satisfaction and income. 2) the most important factors affecting the graduates' job satisfaction were work skills, learning and teaching process. A double of learning and teaching components led to 1.68 % increasing opportunity of graduates' job satisfaction when compared to those with job dissatisfaction. 3) On average, the business enterprises were most satisfied with graduates' morality, ethics and work skills such as the graduates' abilities to apply those skills learnt into their jobs. In addition, there was a highly satisfied result of graduates' performance evaluation in both qualitative and quantitative index based on key performance indicator. Therefore, the curriculum should be revised and focus more on basic work skills of the undergraduate majors applicable to entrepreneurial opportunities consistent with the university's philosophy.

KeyWords: employment status , job satisfaction , graduate

E-mail Address: thitima.plu @rmutr.ac.th

Period of Project: October 2014 – September 2015

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	
1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
2. วัตถุประสงค์การวิจัย	2
3. สมมติฐานในการวิจัย	2
4. ขอบเขตการวิจัย	3
5. กรอบแนวคิดการวิจัย	5
6. นิยามศัพท์	6
7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง / ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	
1. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์	9
2. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์	11
3. แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา	12
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	15
บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย	
1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	20
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	21
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล	22
4. การจัดกระทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล	23

สารบัญ (ต่อ)

บทที่ 4 ผลการวิจัย	
1. การศึกษาสภาพจริงของการทำงานหรือการศึกษาต่อของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา	27
2. การวิเคราะห์โอกาสที่บัณฑิตจะมีความพึงพอใจในการทำงาน	31
3. องค์ประกอบสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้สอดคล้องตามความต้องการ ของตลาดแรงงาน	48
4. การสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ใช้บัณฑิตในประเด็นจุดอ่อนและจุดแข็งของบัณฑิต	49
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	
1. สรุปผลการวิจัย	51
2. อภิปรายผล	52
3. ข้อเสนอแนะ	52
บรรณานุกรม	54
ประวัติผู้วิจัย	57
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	61

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. เปรียบเทียบการกระจายรายได้หลักของบัณฑิตแต่ละคณะ	30
2. ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานปัจจุบันของบัณฑิต	31
3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิตจำแนกตามอาชีพหัวหน้า คร่ำเรื้อน	34
4. ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนในแต่ละ องค์ประกอบของความพึงพอใจในการทำงาน	35
5. องค์ประกอบที่ 1 ทักษะการทำงาน (soft skills)	36
6. องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการเรียนการสอน (education process)	36
7. องค์ประกอบที่ 3 ประสบการณ์และการสนับสนุนทางการเงินจากครอบครัว	37
8. องค์ประกอบที่ 4 ความสามารถเฉพาะบุคคล	37
9. ผลการประมาณความน่าจะเป็นของโอกาสที่บัณฑิตจะพึงพอใจในงานที่ตนทำ	39
10. ตารางที่ 10 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรม และ จรรยาบรรณในวิชาชีพ	40
11. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตด้านทักษะทางปัญญา	43
12. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตด้านทักษะการทำงาน	44
13. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ	45
14. ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข/การสื่อสาร/ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	46

สารบัญภาพ

ภาพที่

หน้า

1. คุณภาพในการทำงานของบัณฑิต

48

บทที่ 1 บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกระบวนการสร้างและสะสมทุนทางปัญญา ความรู้ และทักษะแก่มนุษย์ เพื่อใช้ในการสร้างกิจกรรมเพิ่มผลผลิตและหารายได้ในอนาคต ซึ่งมีความสำคัญต่อการเลื่อนชนชั้นทางเศรษฐกิจและสังคมของบุคคลและครัวเรือนในระยะยาว โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กด้อยโอกาสที่มีฐานะยากจน (Baum; & Ma, 2007; Haveman; & Wolfe, 1995; Kane, 2004) นอกจากนี้การศึกษายังเป็นไปเพื่อพัฒนาคนให้เป็นมนุษย์สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

มหาวิทยาลัย เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตสู่ตลาดแรงงาน บัณฑิตจึงเป็นผลผลิตของกระบวนการเรียนการสอน คุณภาพของบัณฑิตจึงเป็นเครื่องสะท้อนถึงกระบวนการผลิตและคุณภาพของมหาวิทยาลัยโดยมีเป้าหมายคล้ายกับการผลิตสินค้า คือ ทำอย่างไรให้ผู้บริโภครู้สึกพอใจในคุณภาพสินค้าเช่นเดียวกับทำอย่างไรให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีงานทำเป็นที่ต้องการของตลาดแรงงานหรือศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น สามารถแข่งขันกับบัณฑิตที่จบจากสถาบันการศึกษาอื่น ๆ ได้ ซึ่งปัจจุบันมีการแข่งขันทั้งปริมาณและคุณภาพ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาภายใต้การบริหารงานของสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา ก่อตั้งเป็นมหาวิทยาลัยเมื่อวันที่ 18 มกราคม พ.ศ. 2548 เริ่มต้นเปิดทำการเรียนการสอนในระดับปริญญาตรีจนมีผู้สำเร็จการศึกษารุ่นแรกใน พ.ศ. 2553 และปัจจุบันมหาวิทยาลัยมีบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีและปริญญาโทรวมกันตั้งแต่ปีการศึกษา 2553-2556 ประมาณ 9,641 คน ซึ่งมีจำนวนไม่มากนักเมื่อเปรียบเทียบกับมหาวิทยาลัยอื่น ๆ ที่มีอายุการก่อตั้งมานานมาก ดังนั้นการริเริ่มนโยบายหรือโครงการใด ๆ ของมหาวิทยาลัยจะต้องเป็นลักษณะก้าวกระโดดเพื่อให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงด้านต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต และก้าวทันคู่แข่งทางการศึกษา สิ่งที่จะเป็นเครื่องพิสูจน์มาตรฐานหรือคุณภาพของสถาบันการศึกษา คือ คุณภาพของบัณฑิต ซึ่งในการวัดคุณภาพของบัณฑิตสามารถวัดได้จากความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต (นายจ้าง/ผู้บังคับบัญชา) นอกจากจะวัดคุณภาพของบัณฑิตจากบุคคลภายนอกแล้ว บัณฑิตเองเป็นผู้ตัดสินใจทำงานนั้นด้วยตัวหนึ่งที่เราให้ความสำคัญคือ ความสุขหรือความพึงพอใจในการทำงานซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการวัดความสำเร็จของการทำงานในอนาคตของบุคคล (John Sutherland, 2012) ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงใช้ดัชนีวัดความพึงพอใจในงานที่บัณฑิตทำเป็นการวัดคุณภาพ

การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาก็เป็นกระบวนการหาข้อมูลหรือข่าวสารเกี่ยวกับผู้สำเร็จการศึกษาไปแล้ว ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ในการแนะแนวและให้บริการแก่ผู้สำเร็จการศึกษา อีกทั้งรับทราบการเปลี่ยนแปลงและความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับวิถีการดำเนินชีวิต การประกอบอาชีพ ปัญหาหรืออุปสรรคต่าง ๆ ที่ประสบเพื่อเป็นผลสะท้อนต่อสถาบันการศึกษาที่จะปรับปรุงพัฒนาหลักสูตร ให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น ดังนั้น

มหาวิทยาลัยจึงให้ความสำคัญของการวิจัยติดตามและประเมินคุณภาพของบัณฑิต โดยเฉพาะความรู้ ความสามารถ ทักษะ คุณธรรม และจริยธรรมเป็นที่ประจักษ์ตามความต้องการของสังคมและวิชาชีพ แขนงต่าง ๆ หรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553-2556 มีภาวะการทำงานเป็นอย่างไร เช่น ทำงานที่ไหน ตำแหน่งอะไร ทำงานตรงสาขาวิชาที่จบหรือไม่ มีความพึงพอใจในงานที่ตนทำอย่างไร ตลอดจนได้ใช้ประโยชน์จากวิชา ความรู้ ทักษะใดบ้างจากการ จัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัย ทั้งนี้เพื่อเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนากระบวนการเรียน การสอนของหลักสูตร และเตรียมความพร้อมในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนเพื่อ รองรับการแข่งขันและให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยในการเป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำแห่ง สังคมการประกอบการ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งวัตถุประสงค์ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพจริงของการทำงานหรือการศึกษาต่อของบัณฑิต
2. เพื่อวิเคราะห์โอกาสที่บัณฑิตจะมีความพึงพอใจในการทำงาน
3. เพื่อศึกษาคุณสมบัติสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้สอดคล้องตามความ

ต้องการของตลาดแรงงาน

3. สมมติฐานในการวิจัย

ส่วนที่ 1 โอกาสที่บัณฑิตจะมีความพึงพอใจในการทำงาน

H1 : ความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิตแต่ละคณะมีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

H2 : ความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิตขึ้นอยู่กับรายได้ ลักษณะบุคคล และความสามารถในการทำงานที่แตกต่างกัน

ส่วนที่ 2 คุณภาพบัณฑิตและการผลิตบัณฑิตตามความต้องการของตลาดแรงงาน

H3 : บัณฑิตมีคุณภาพในการทำงานอยู่ในเกณฑ์สูง

H4 : ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตขึ้นอยู่กับองค์ประกอบความรู้ความสามารถ ทางวิชาชีพ และจริยธรรมหรือจรรยาบรรณในวิชาชีพเป็นสำคัญ

4. ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยนี้แบ่งการศึกษาเป็น 2 ส่วน ตามกลุ่มเป้าหมายและวัตถุประสงค์ ดังนี้

ส่วนที่ 1 โอกาสที่บัณฑิตจะมีความพึงพอใจในการทำงาน

กลุ่มเป้าหมาย

บัณฑิตทุกคน ทุกสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ภาคปกติและภาค สมทบ) ตั้งปีการศึกษา 2553-2556

- 1) คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 581 คน
- 2) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ 360 คน
- 3) คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี จำนวน 700 คน
- 4) คณะอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว จำนวน 374 คน

5) คณะบริหารธุรกิจ จำนวน 5,688 คน

6) คณะศิลปศาสตร์ จำนวน 539 คน

7) วิทยาลัยเพาะช่าง จำนวน 1,178 คน

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การสำรวจสถานภาพการทำงานเกี่ยวกับการมีงานทำ การศึกษาต่อ การเป็นผู้ประกอบการ ประเภทกิจการที่ทำงาน ความพึงพอใจและรายได้ในงานที่ทำ การได้งานทำตรงวุฒิหรือสาขาที่จบ ระยะเวลาที่เรียนจบตามหลักสูตร วิชา ทักษะ และองค์ความรู้ที่นำไปใช้ในการทำงาน การได้รับเงินเดือนหรือการสนับสนุนด้านอื่น ๆ ระดับความรู้ ความสามารถและทักษะของบัณฑิต และข้อเสนอแนะที่จะเป็นประโยชน์ในการปรับปรุงวิชาหรือหลักสูตรที่เหมาะสมต่อการประกอบวิชาชีพ โดยนำเสนอแต่ละคณะ และเปรียบเทียบในแต่ละประเด็น

ตัวแปรที่ใช้ศึกษา

การศึกษาในด้านของบัณฑิตเน้นการวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีผลต่อโอกาสหรือแนวโน้มที่บัณฑิตจะเป็นผู้ประกอบการและได้ทำงานที่ตนเองพอใจหรืองานที่ทำให้ตนเองเกิดอรรถประโยชน์สูงสุด ซึ่งแต่ละบุคคลย่อมมีเหตุผลและความจำเป็นที่แตกต่างกัน สำคัญคือ การทำงานที่ตนเองพอใจและมีความสุข จึงเป็นดัชนีชี้วัดขั้นต้นในการทำงานให้ประสบความสำเร็จในอนาคต

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจในงานที่ตนทำอยู่ แบ่งเป็น 3 ระดับ คือ ไม่พอใจ ไม่แน่ใจ และพอใจในงานที่ทำ

ตัวแปรอิสระ

1) ข้อมูลส่วนตัวของครัวเรือนและบัณฑิต ได้แก่ อายุ เพศ การมีบ้านเป็นของตนเอง จำนวนบุตรในครัวเรือน เป็นต้น

2) ประวัติการเรียนและการทำงานของบัณฑิต ได้แก่ คณะที่สำเร็จการศึกษา เงินเดือน และเกรดเฉลี่ย เป็นต้น

3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสามารถในการทำงานของบัณฑิต แบ่งเป็น 6 ด้าน ได้แก่

3.1) กระบวนการเรียนการสอน (education process)

3.2) ทักษะความเชี่ยวชาญ (professional skills)

3.3) ปฏิสัมพันธ์กับงานและผู้ร่วมงาน (entrepreneurship)

3.4) ทักษะการทำงาน (soft skills)

3.5) ประสบการณ์ (experience)

3.6) บริบททางสังคม (social context)

ส่วนที่ 2 คุณภาพบัณฑิตและการผลิตบัณฑิตตามความต้องการของตลาดแรงงาน งานส่วนนี้แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาคุณภาพของบัณฑิต

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ใช้บัณฑิตทุกคณะทุกสาขาวิชา ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาขั้นต้นโดยตรงของบัณฑิตในหน่วยงาน องค์กร หรือบริษัทที่บัณฑิตทำงานอยู่ปัจจุบัน(ตามที่บัณฑิตแจ้งข้อมูลไว้ในงานส่วนที่ 1)

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาส่วนนี้เป็นวิจัยเชิงปริมาณที่วัดความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตในด้านต่าง ๆ และ ประเมินคุณภาพการทำงานโดยรวมของบัณฑิต

ตัวแปรที่ใช้ศึกษา

ตัวแปรตาม คือ คุณภาพการทำงานของบัณฑิต

ตัวแปรอิสระ คือ ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคุณสมบัติของบัณฑิต ใน องค์กรประกอบ 5 ด้าน ได้แก่

- 1) คุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ
- 2) ทักษะทางปัญญา
- 3) ทักษะการทำงาน
- 4) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
- 5) ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข/การสื่อสาร/การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาบัณฑิตและกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

กลุ่มเป้าหมาย

ผู้ใช้บัณฑิตทุกคณะ ทุกสาขาวิชา (ที่ส่งแบบสอบถามตอบกลับมา) และคัดเลือกผู้ใช้ บัณฑิตจำนวน 10 ราย จากองค์กร หน่วยงาน หรือบริษัทที่มีบัณฑิตทำงานด้วยเป็นจำนวนมาก

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษาส่วนนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งของบัณฑิต ในองค์ประกอบการทำงาน 6 ด้าน และข้อเสนอแนะของผู้ใช้บัณฑิตเพื่อปรับปรุงกระบวนการเรียน การสอน

ตัวแปรที่ใช้ศึกษา

ตัวแปรตาม คือ ความคิดเห็นและการเสนอแนะจุดอ่อนและจุดแข็งของ บัณฑิต

ตัวแปรอิสระ คือ จุดอ่อนและจุดแข็งขององค์ประกอบ 6 ด้านในการ ทำงานของบัณฑิต

5. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การติดตามผลผู้สำเร็จการศึกษาเป็นการศึกษาเชิงประจักษ์เพื่อประเมินหลักสูตรและการ พัฒนาการกระบวนการเรียนการสอน เพื่อต้องการทราบว่าผู้สำเร็จการศึกษาหรือบัณฑิตมีความรู้ ความสามารถหรือทักษะในด้านต่าง ๆ เพียงพอต่อการปฏิบัติงานในหน่วยงานต่าง ๆ หรือไม่ อย่างไร

ซึ่งในงานวิจัยนี้แบ่งการติดตามผลเป็น 2 ด้าน ทั้งจากบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต โดยมีดัชนีชี้วัดเป็นความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิตและความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตเป็นสำคัญ

กรอบการวิเคราะห์ หน่วยวิเคราะห์ในบริบทนี้คือบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต โดยที่บัณฑิตต้องการงานทำที่ดี มีความเหมาะสมกับตนเอง มีรายได้และมีความพึงพอใจในงานที่ทำ ซึ่งระหว่างทำงานในองค์กรสามารถฝึกอบรมเพิ่มทักษะความเชี่ยวชาญในอาชีพ จึงสามารถได้รับการสนับสนุนเลื่อนตำแหน่งและมีรายได้มากขึ้น เพื่อสะท้อนกรอบความคิดให้กระชับโดยใช้สัญลักษณ์ ดังนี้

- 1) ความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครัวเรือนบัณฑิตกับความพึงพอใจในงานที่ทำ
- 2) ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษากับการประกอบอาชีพ (occupational choices) และรายได้
- 3) ความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ในการทำงานบัณฑิตกับความพึงพอใจในการทำงาน
- 4) นายจ้างเลือกบุคลากรทำงานโดยคำนึงถึงความเหมาะสม (job matching) กับคุณลักษณะของลูกจ้าง (ระดับการศึกษา ความชำนาญการ บุคลิกภาพ ฯลฯ)
- 5) การทำงานและอาชีพ ขึ้นอยู่กับอุปสงค์และอุปทาน คือการเลือกของบุคคล (ลูกจ้าง) และการเลือกของนายจ้างโดยนายจ้างคำนึงถึงความพึงพอใจที่มีการทำงานด้านต่าง ๆ และผลลัพธ์ในการทำงานเป็นสำคัญ

ส่วนที่ 1 โอกาสที่บัณฑิตจะมีความพึงพอใจในการทำงาน

ความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิตสามารถวัดได้จากฟังก์ชันของอรรถประโยชน์ (utility function) (Clark and Oswald, 1994) แบ่งความพอใจเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ไม่พอใจ ไม่แน่ใจ และพอใจ สามารถเขียนในรูป

$$U = u(y, h, p, w) \quad (1)$$

โดย U คือ อรรถประโยชน์ที่ได้รับจากการทำงาน (ความพึงพอใจ)
 y คือ รายได้หรือค่าจ้างที่ได้รับจากการทำงาน
 h คือ ปรากฏการณ์ในการทำงาน (อายุ)
 p คือ ลักษณะความแตกต่างรายบุคคล
 w คือ ความสามารถในการทำงานหรือการเรียน

ส่วนที่ 2 คุณภาพบัณฑิตและการผลิตบัณฑิตตามความต้องการของตลาดแรงงาน

คุณภาพบัณฑิต แบ่งเป็น 5 ระดับ คือ ต่ำมาก ต่ำปานกลาง สูง และสูงมาก สามารถวัดจากความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ซึ่งมีองค์ประกอบทั้งหมด 6 ด้าน เขียนเป็นฟังก์ชัน

$$Q = f(x_1, x_2, x_3, x_4, x_5)$$

- x1 = ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ
- x2 = ด้านทักษะทางปัญญา
- x3 = ด้านทักษะการทำงาน
- x4 = ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
- x5 = ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ความต้องการของตลาดแรงงานสามารถวัดจากองค์ประกอบทั้ง 5 ด้านในตัวบัณฑิตที่จะทำ ให้ผู้ใช้บัณฑิตมีความพอใจมากขึ้น ทั้งนี้ในแต่ละด้านยังมีองค์ประกอบย่อยที่สำคัญ ซึ่งจะเป็น ประโยชน์ต่อการสกัดองค์ประกอบย่อยเฉพาะที่สำคัญ เพื่อใช้วิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยในการ พัฒนาบัณฑิตต่อไป

6. นิยามศัพท์

บัณฑิต หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งภาคปกติและภาคพิเศษจาก ทุกคณะ/สาขาวิชา ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553-2556

การมีงานทำของบัณฑิต หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งภาคปกติ และภาคสมทบจากทุกคณะ/สาขาวิชา ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ตั้งแต่ปี การศึกษา 2553-2556 แล้วปัจจุบัน (ก่อนวันที่สำรวจ 20 พ. ค. 2558) มีรายได้หรือค่าตอบแทนไม่ ต่ำกว่าคุณวุฒิที่จบ ซึ่งได้รับค่าตอบแทนจากหน่วยงานต่าง ๆ หรือสถานประกอบการ

การว่างงานของบัณฑิต หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งภาคปกติ และภาคสมทบจากทุกคณะ/สาขาวิชา ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ตั้งแต่ปี การศึกษา 2553-2556 แล้ววันที่สำรวจ (ก่อนวันที่สำรวจ 20 พ. ค. 2558) ยังไม่ได้รับค่าตอบแทน ตามคุณวุฒิหรืออาจจะเคยทำงานแต่ปัจจุบันไม่ได้ทำแล้วก็ได้

การศึกษาต่อ หมายถึง บุคคลที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีทั้งภาคปกติและภาค สมทบจากทุกคณะ/สาขาวิชา ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2553-2556 แล้ววันที่สำรวจ (ก่อนวันที่สำรวจ 20 พ. ค. 2558) กำลังศึกษาต่อในระดับที่สูงกว่า ปริญญาตรี (ภาคปกติหรือภาคพิเศษ) ในสถาบันการศึกษาใด ๆ ก็ตาม

สภาพจริงการทำงาน หมายถึง สภาพะการการทำงานเกี่ยวกับการมีงานทำ การศึกษาต่อ การเป็นผู้ประกอบการ ประเภทกิจการที่ทำงาน ความพึงพอใจและรายได้ในงานที่ทำ การได้งานทำ ตรงวุฒิหรือสาขาที่จบ ระยะเวลาที่เรียนจบตามหลักสูตร วิชา ทักษะ และองค์ความรู้ที่นำไปใช้ในการ ทำงาน การได้รับเงินเดือนหรือการสนับสนุนด้านอื่น ๆ แนวโน้มในการเปลี่ยนงาน ระดับความรู้ ความสามารถ/ทักษะในด้านต่าง ๆ รวมถึงปัญหาในการทำงานของบัณฑิต

ความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิต หมายถึง ความพึงพอใจของบัณฑิตที่มีต่องานที่ตน ทำอยู่ในปัจจุบัน แบ่งเป็น 5 ระดับ

- 1) ไม่พอใจอย่างยิ่ง (คาดว่าจะเปลี่ยนงานใหม่ภายในปีนี้)
- 2) ไม่พอใจ (คาดว่าจะเปลี่ยนงานใหม่ถ้ามีงานที่ดีกว่านี้)
- 3) ไม่แน่ใจ (ไม่สามารถบอกความรู้สึกได้ ทำงานนี้เพราะความจำเป็นหรือเหตุผลอื่น)
- 4) พอใจ (ยังไม่คิดจะเปลี่ยนงาน แต่ถ้ามีโอกาสดีกว่านี้ก็อาจตัดสินใจอีกที)
- 5) พอใจอย่างยิ่ง (ไม่คิดจะเปลี่ยนงาน เพราะได้รับโอกาสที่ดีแล้ว)

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. รับทราบสถานการณ์ที่เป็นอยู่จริงของบัณฑิตหลังสำเร็จการศึกษา และเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างอาจารย์กับศิษย์เก่าและรุ่นพี่กับรุ่นน้องในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ ซึ่งศิษย์เก่าจะเป็นกำลังสำคัญต่อการพัฒนามหาวิทยาลัยต่อไป

2. นำผลการศึกษาความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิตมากำหนดเป็นดัชนีหนึ่งที่มีความสำคัญในการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรต่าง ๆ ซึ่งจะมีการถ่ายทอดถอดบทเรียนการวิจัยเป็นการบรรยายให้กับนักศึกษาในคณะหรือสาขาวิชาที่ต้องการ ในหัวข้อ “เรียนและทำงานอย่างไรให้มีความสุข”

3. นำเสนอนโยบายในการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตในด้านต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตหรือความต้องการของตลาดแรงงานแก่มหาวิทยาลัย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
2. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์
3. แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา
 - 3.1 ทฤษฎีทุนมนุษย์ (human capital theory)
 - 3.2 ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ (career development theory)
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 3.1 ความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิต
 - 3.2 คุณภาพบัณฑิตที่ตลาดแรงงานต้องการ

1. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เป็นสถาบันการศึกษาในระดับอุดมศึกษาที่ให้บริการการศึกษา และผลิตทรัพยากรมนุษย์ที่มีคุณค่าให้กับสังคมไทยเป็นระยะเวลายาวนาน นับย้อนหลังจากการสถาปนาในนาม “วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา” วันที่ 27 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2518 เป็นวันที่พระราชบัญญัติ “วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา” ได้ถูกประกาศในราชกิจจานุเบกษา และมีผลบังคับใช้เพื่อผลิตครูอาชีวศึกษาระดับปริญญาตรี ให้การศึกษาทางด้านอาชีพทั้งระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นต้น ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูงและระดับปริญญาตรี ทำการวิจัยส่งเสริมการศึกษาทางด้านวิชาชีพและให้บริการทางวิชาการแก่สังคม

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาได้พัฒนาระบบการเรียนการสอนให้ได้มาตรฐาน การศึกษาที่มีคุณภาพและศักยภาพ มีความพร้อมในหลาย ๆ ด้าน จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2531 พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทาน ชื่อใหม่ว่า “สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล” เมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2531

สืบเนื่องจากแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งเน้นการกระจายอำนาจ การบริหารจัดการสู่สถานศึกษาระดับอุดมศึกษา เพื่อให้สถานศึกษาของรัฐดำเนินการโดยอิสระ และมีความคล่องตัวในการบริหารจัดการภายใต้การกำกับดูแลของสภาสถาบัน ดังนั้น สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล จึงได้ปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติฉบับเดิมถูกยกร่าง

เป็นพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยมีการรวมกลุ่มวิทยาเขตจัดตั้งเป็นมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวน 9 แห่ง ซึ่งมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่ง มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นมหาวิทยาลัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สามารถจัดการศึกษาวิชาการ และวิชาชีพชั้นสูงที่เน้นการปฏิบัติ ทั้งในระดับปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก เพื่อรองรับ การศึกษาต่อของผู้สำเร็จการศึกษาจากสถาบันอาชีวศึกษาเป็นหลัก รวมถึงให้โอกาสแก่ผู้จบการศึกษา จากวิทยาลัยชุมชนและการศึกษาขั้นพื้นฐานในการศึกษาต่อวิชาชีพระดับปริญญา

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลทั้ง 9 แห่ง อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของสำนักงาน คณะกรรมการการอุดมศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงลงพระปรมาภิไธยในพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ. 2548 และ ประกาศในราชกิจจานุเบกษาใช้บังคับเป็นกฎหมายตั้งแต่วันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2548 ปัจจุบัน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศิวะ วสุนธราภิววัฒน์ ดำรงตำแหน่งเป็นอธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ โดยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์เป็นมหาวิทยาลัยที่จัดอยู่ใน กลุ่ม ค.2 สถาบันเฉพาะทางที่เน้นระดับปริญญาตรี โดยมีปรัชญา “สร้างคนสู่งาน เชี่ยวชาญ เทคโนโลยี มุ่งสู่สังคมการประกอบการ” วิสัยทัศน์ “เป็นมหาวิทยาลัยชั้นนำแห่งสังคมการ ประกอบการ” โดยมีพันธกิจ 7 ประการ ได้แก่ 1) ผลิตบัณฑิตด้านศิลปวิทยาที่มีคุณภาพสามารถก้าว สู่การเป็นผู้ประกอบการ 2) สร้างงานวิจัย สิ่งประดิษฐ์ นวัตกรรมและงานสร้างสรรค์ที่มีคุณค่า สามารถตอบสนองต่อความต้องการของชุมชนและสังคม 3) เป็นศูนย์กลางบริการวิชาการแก่สังคมที่ ตอบสนองความต้องการของชุมชนในเขตท้องถิ่น 4) ทำนุบำรุง ศิลปวัฒนธรรม และรักษา สิ่งแวดล้อม และให้ความสำคัญกับภูมิปัญญาไทย 5) บริหารจัดการเพื่อพัฒนาองค์กรเข้าสู่องค์กร คุณภาพ 6) พัฒนาบุคลากรให้เป็นผู้มีอาชีพ และ 7) เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันในเวทีระดับ นานาชาติ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ประกอบด้วย 5 คณะ ได้แก่ คณะ วิศวกรรมศาสตร์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี คณะบริหารธุรกิจ คณะอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว และคณะศิลปศาสตร์ และมีอีก 3 วิทยาลัย ได้แก่ วิทยาลัยเพาะช่าง วิทยาลัยพลังงานและสิ่งแวดล้อม และวิทยาลัยนวัตกรรมการ จัดการ ในปีการศึกษา 2555 มีจำนวนบัณฑิตทั้งหมด 2,584 คน มีทั้งหมด 14 ปริญญา 52 สาขาวิชา โดยแบ่งแผนปฏิบัติการประจำปี พ.ศ. 2557 โดยตั้งตัวชี้วัดเชิงปริมาณของการจัดการเรียนการ สอนด้านสังคมศาสตร์และวิทยาศาสตร์ว่าบัณฑิตจะได้ทำงานตรงสาขา ร้อยละ 70 และตัวชี้วัดเชิง คุณภาพนั้นวัดจากความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิตร้อยละ 80

คุณสมบัติของบัณฑิตที่พึงประสงค์ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

- 1) มีคุณธรรม จริยธรรม ถ่อมตน เป็นพลเมืองดีรับผิดชอบต่อตนเองต่อวิชาชีพต่อสังคม
- 2) มีความรู้ในศาสตร์ที่เกี่ยวข้องทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ดี
- 3) มีความรู้ทันสมัย ใฝ่รู้ และมีความสามารถพัฒนาความรู้เพื่อพัฒนาตนเองและสังคม
- 4) คิดเป็น ทำเป็น และเลือกวิธีการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและเหมาะสม
- 5) มีความสามารถในการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี
- 6) รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสามารถติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

- 7) มีความสามารถในการใช้ภาษาไทย และภาษาต่างประเทศในการสื่อสาร และใช้เทคโนโลยีอย่างดี
- 8) มีความสามารถในการบริหารจัดการ และพัฒนาระบบคอมพิวเตอร์ในองค์กร
- 9) มีความรู้เกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม

2. คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์

แผนพัฒนาการศึกษาอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) มีหัวข้อที่เกี่ยวกับการให้ความสำคัญในประเด็นที่ต้องสร้างบัณฑิตที่พร้อมปรับตัว มีทักษะการทำงาน สามารถดำรงชีวิตอยู่ท่ามกลางความแตกต่างของเชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรมและภาษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น และมีศักยภาพสูง เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ นอกจากนี้ภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย มีการให้ความสำคัญกับคุณภาพและมาตรฐานด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะด้านการศึกษามากขึ้น ดังนั้นการให้ความสำคัญกับคุณภาพการศึกษาในการผลิตบัณฑิต เป็นนโยบายที่ทุกประเทศพัฒนาอย่างจริงจังและต่อเนื่อง แต่ประเทศไทยยังไม่สามารถปรับปรุงคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากความไม่เป็นเอกภาพของการศึกษาทั้งระบบ การขาดผู้นำระดับสูงที่มีวิสัยทัศน์ด้านการศึกษาในการขับเคลื่อนนโยบายได้อย่างจริงจังและต่อเนื่อง ไม่มีการกำหนดวิสัยทัศน์และคุณค่าร่วมของอุดมศึกษา รวมถึงสถาบันอุดมศึกษาต้องปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้ส่งเสริมการคิดวิเคราะห์มากกว่าการท่องจำ และมีทักษะในการทำงานมากกว่าการรู้รอบในเชิงทฤษฎี ตลอดจนต้องผลิตและยกระดับวิชาชีพอาจารย์ให้สามารถส่งเสริมคนดีและคนเก่งมาเป็นอาจารย์ นอกจากนี้ต้องปรับเปลี่ยนระบบการผลิตบัณฑิตสำหรับศตวรรษที่ 21 ให้มีความสามารถหลากหลาย มีทักษะสูงและสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศได้ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้เป็นที่ยอมรับได้ทั้งในระดับชาติและนานาชาติ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพเป็นภารกิจของทุกสถาบันอุดมศึกษาที่ต้องอาศัยความร่วมมือของผู้บริหารที่ต้องผลักดันส่งเสริมให้บุคลากรในสถาบันตระหนักในคุณค่าของงานที่ส่งผลต่อการพัฒนาตนเองและพัฒนาองค์กร และเพื่อสร้างความมั่นใจในคุณภาพของบัณฑิต ข้อมูลสรุปการปฏิบัติงานทำของบัณฑิตสถาบันอุดมศึกษาในช่วงแผนพัฒนาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 10 (ข้อมูลปีการศึกษา 2553) มีบัณฑิตได้งานทำ ร้อยละ 67.79 ไม่ได้ทำงานและไม่ได้ศึกษาต่อ ร้อยละ 26.83 กำลังศึกษาต่อ ร้อยละ 5.39 ซึ่งรวมเป็นร้อยละของผู้มีงานทำและศึกษาต่อ ร้อยละ 73.18 โดยมีสถานภาพการทำงานของบัณฑิต แบ่งเป็น ข้าราชการ/เจ้าหน้าที่หน่วยงานของรัฐ ร้อยละ 27.78 รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 2.88 พนักงานบริษัท/องค์กรธุรกิจเอกชน ร้อยละ 54.07 ดำเนินธุรกิจอิสระ/เจ้าของกิจการ ร้อยละ 8.10 พนักงานองค์กรต่างประเทศ/ระหว่างประเทศ ร้อยละ 0.42 และอื่น ๆ ร้อยละ 6.75

สุภาพ ณ นครและคณะ (2547) ได้ศึกษา วิเคราะห์ รูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติของไทย ในประเด็นต่อไปนี้ 1) ในส่วนรูปแบบที่เหมาะสมในการสร้างรายวิชาศึกษาทั่วไป เพื่อพัฒนานิสิตนักศึกษา พบว่า การกำหนดลักษณะวิชาที่มุ่งเน้นการเสริมสร้างทักษะชีวิตแก่นิสิตนักศึกษาในการเข้าใจตนเอง ผู้อื่น ชีวิต สภาพแวดล้อม กระแสโลกาภิวัตน์ รูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นการเรียนรู้การปฏิบัติลักษณะของการบูรณาการ และใช้กิจกรรมเป็นฐานในการเรียนรู้ โดยคัดเลือกอาจารย์ผู้สอนที่มีความเข้าใจในลักษณะรายวิชา มีประสบการณ์สอนและ

สามารถถ่ายทอดและมีลักษณะเป็นแม่แบบที่ดีแก่นักศึกษา 2) ในการกำหนดบัณฑิตที่พึงประสงค์ควรครอบคลุมคุณลักษณะทางจริยธรรมที่ชัดเจน สามารถวัดและประเมินได้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนานิสิตของสถาบันโดยประกอบด้วยหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และกำหนดกิจกรรมที่สอดคล้องกับแผนงาน และ 3) ดำเนินการสอนมุ่งเน้นการเสริมสร้าง “ความรู้คู่คุณธรรม” และสร้างกลไกในการบริหารจัดการที่จะกำกับให้อาจารย์ดำเนินการในเรื่องดังกล่าว และสร้างระบบสนับสนุนเพื่อให้อาจารย์สามารถดำเนินการเรียนการสอนที่เน้น “ความรู้คู่คุณธรรม” ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น กำหนดกรอบพฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่สถาบันมุ่งปลูกฝังแก่นักศึกษาเพื่อเป็นกรอบและแนวทางแก่คณาจารย์ ตลอดจนจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการสอนที่เน้นความรู้คู่คุณธรรม

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าบัณฑิตที่พึงประสงค์ คือ บัณฑิตที่มีทักษะการทำงานหลากหลาย สามารถสื่อสารด้วยภาษาต่างประเทศ และที่สำคัญต้องมีความรู้คู่คุณธรรม จึงเป็นคุณสมบัติที่พึงประสงค์ของผู้ใช้บัณฑิตต่อไป

3. แนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา

3.1 ทฤษฎีทุนมนุษย์ (human capital theory)

งานวิจัยนี้ใช้ทฤษฎีทุนมนุษย์ (human capital theory : hct) พัฒนาโดยนักเศรษฐศาสตร์หลายคนในสำนักชิคาโก (Schultz,1961; Mincer,1974) โดยเสนอให้ตระหนักถึงทุนที่ฝังในตัวบุคคล ได้แก่ ทักษะ ความสามารถ การตัดสินใจอย่างมีเหตุผล อันเป็นคุณสมบัติที่ช่วยเพิ่มผลผลิตการทำงาน จากการอบรมอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ รวมทั้งการเรียนรู้ระหว่างทำงาน (on-the-job training) โดยชี้ให้เห็นว่า ผลประโยชน์คุ้มค่าการลงทุน ซึ่งเป็นทั้งตัวเงินและค่าเสียโอกาส แบบจำลองของมินเซอร์ ถูกนำไปประยุกต์ในผลงานวิจัยเชิงประจักษ์เพื่อวัดอัตราผลตอบแทนของการลงทุนด้านการศึกษา นำไปอธิบายปรากฏการณ์การกระจายรายได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความแตกต่างของค่าจ้างเงินเดือน (wage dispersion, wage inequality) โดยที่ระบบการผลิตสมัยใหม่มีการใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและการแข่งขันสร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ จึงมีความต้องการแรงงานระดับมัธยและพนักงานที่สามารถใช้เทคโนโลยี หมายถึงอคติต่อแรงงานมีฝีมือ (skill biased technological progress) และการกำหนดค่าจ้างพรีเมียม (Katz and Murphy, 1992)

การลงทุนในตัวมนุษย์หรือการลงทุนในการศึกษาและการฝึกอบรมเป็นการเพิ่มพูนความรู้ ความชำนาญ และประสบการณ์ ซึ่งจะเป็นการเพิ่มทุนมนุษย์ (human capital) ซึ่งทุนมนุษย์ คือ ทักษะและความสามารถต่าง ๆ ที่มีอยู่ในตัวบุคคลหรือกำลังแรงงาน ส่วนหนึ่งได้มาจากการปรับปรุงสุขภาพและโภชนาการ การศึกษาและการฝึกอบรม และอีกส่วนหนึ่งได้มากจากประสบการณ์ที่มนุษย์จะใช้เพิ่มประสิทธิภาพในการผลิตสินค้าและบริการ (บุญคง หันจางสิทธิ์, 2553)

ทฤษฎีทุนมนุษย์เป็นทฤษฎีที่ว่าด้วยการหาความรู้และความชำนาญของมนุษย์เพื่อจะเพิ่มผลผลิต ซึ่งเป็นความหมายอย่างกว้าง ๆ ต่อมา T.W. Schultz (1961) ได้วิเคราะห์และชี้ให้เห็นบทบาทการศึกษาและการลงทุนในทรัพยากรมนุษย์เด่นชัด โดยสามารถนำแนวคิดและทฤษฎีทุนมนุษย์ไปอธิบายความแตกต่างของค่าจ้าง เงินเดือนของบุคคลที่มีอายุ เพศ อาชีพ การศึกษา การฝึกอบรม และประสบการณ์ที่แตกต่าง และวิเคราะห์ให้เห็นว่าทุนมนุษย์และทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญมากยิ่งขึ้นกว่าสินค้าทุนและทรัพยากรที่ไม่ใช่มนุษย์ 1) สามารถอธิบายได้ว่าแรงงานที่มีความ

ชำนาญหรือฝีมือจะมีอัตราการว่างงานต่ำกว่าแรงงานไร้ฝีมือ 2) แรงงานหนุ่มสาวมีโอกาสเปลี่ยนงานมากกว่าแรงงานที่อายุมากกว่า ซึ่งรายได้ของบุคคลตลอดชีวิตจะมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับการศึกษา ทั้งเป็นทางการและไม่เป็นทางการ อายุ ประสบการณ์ในการทำงาน เพศ ผิด ความฉลาดส่วนตัวที่มีแต่กำเนิด การศึกษาของบิดามารดา ขนาดของครอบครัว ขนาดของเมืองและประเทศที่อาศัย การเลือกอาชีพ ความขยัน และชั่วโมงการทำงาน เป็นต้น

Becker (1962) กล่าวว่า การศึกษาที่แตกต่างกัน เมื่อกำหนดให้ปัจจัยอื่น ๆ คงที่ ย่อมทำให้บุคคลมีรายได้ตลอดชีวิตที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะการศึกษาระดับมหาวิทยาลัยจะเป็นตัวกำหนดรายได้ตลอดชีวิตส่วนที่เพิ่มขึ้นที่สำคัญของบัณฑิต นอกจากนี้รายได้และความพึงพอใจในการทำงานมีความสัมพันธ์และสำคัญต่อการตัดสินใจทำงานของบัณฑิต (Leicht & Shapelak, 1994) การเปลี่ยนงาน (Crampton & Wagner, 1994) และการเพิ่มผลผลิต ดังนั้นรายได้จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่มีส่วนกำหนดความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิต

3.2 ทฤษฎีการพัฒนาอาชีพ (career development theory)

ทฤษฎี Trait & Factor เสนอแนะการเลือกอาชีพของบุคคลขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย ได้แก่ ความรู้ที่ถูกต้องในด้านต่าง ๆ เช่น รู้จักตนเอง รู้เกี่ยวกับลักษณะเฉพาะของงาน และความสามารถที่เหมาะสมระหว่างงานที่จะทำกับตนเอง ซึ่งผลการศึกษายืนยันชัดเจนว่าลักษณะเฉพาะของบุคคลที่เหมาะสมกับงานจะยิ่งทำให้ความพอใจในการทำงานสูงขึ้นและประสบความสำเร็จในอาชีพ เสนอแนะว่าการเลือกอาชีพได้รับอิทธิพลจาก 4 ปัจจัย ได้แก่ ปัจจัยการปฏิบัติงานที่ใช้ได้จริง การศึกษา ปัจจัยทางอารมณ์ และคุณค่าส่วนบุคคล (Ginzberg, Ginsburg, 1951) ซึ่ง Holland (1985) ได้กล่าวถึงการจัดกลุ่มอาชีพว่าแต่ละบุคคลจะถูกดึงดูดให้มีความสนใจในอาชีพที่ตนเลือกตามความจำเป็นของแต่ละคนและได้รับความพอใจในการทำงานที่แตกต่างกัน ยิ่งถ้าสามารถเลือกอาชีพที่มีความเหมาะสมกับตนเองได้มากที่สุดก็จะทำให้เกิดความพึงพอใจในการทำงานมากที่สุดเช่นกัน ซึ่งทฤษฎีกระบวนการรับรู้ทางสังคมเกี่ยวกับอาชีพของ Lent, Brown & Hackett (1996) กล่าวว่า การเลือกอาชีพได้รับผลจากความเชื่อในการพัฒนาตนเองให้ดีขึ้น ซึ่งมีที่มาจาก 4 ปัจจัย ได้แก่ ความสามารถรายบุคคล การเรียนรู้จากประสบการณ์ การมุ่งใจทางสังคม และสถานภาพแวดล้อมทางกายภาพ

ทฤษฎีการเลือกอาชีพโดยทั่วไปจะชี้ให้เห็นว่างานที่ทำอยู่เป็นผลมาจากการเลือก การสะสม การวิเคราะห์ การสังเคราะห์ และการตัดสินใจในกระบวนการตั้งแต่เด็กจนเติบโตเป็นผู้ใหญ่ ซึ่งผลของกระบวนการตัดสินใจดังกล่าวนี้ได้รับผลกระทบทั้งจากปัจจัยภายในและภายนอกตนเอง ดังนั้นภาวะการทำงานของบัณฑิตหลังจากสำเร็จการศึกษาไม่เพียงจะขึ้นอยู่กับกระบวนการจัดการเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยเพียงอย่างเดียว แต่ยังขึ้นอยู่กับหลาย ๆ ปัจจัยก่อนสำเร็จการศึกษาของบุคคล ซึ่งการเลือกงานที่มีความเหมาะสมกับตนเองจะนำมาซึ่งความพึงพอใจในการทำงาน

เหตุผลในการเลือกงานของบัณฑิตส่วนใหญ่จะสนใจสายงานที่ตรงกับสาขาวิชาที่ตนสำเร็จมาโดยตรง ส่วนความพึงพอใจในการทำงานของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกันนั้นมาจากเหตุผลในการเลือกทำงานของตน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องศึกษาเหตุผลในการเลือกทำงานดังกล่าวซึ่งจะสะท้อนความพึงพอใจในการทำงานที่มีเหตุผลแตกต่างกัน กล่าวคือ

- 1) เลือกทำงานที่ตรงกับความสามารถหรือความสนใจที่ตนเองมี (Holland, 1985)
 - 2) เลือกทำงานที่มีรายได้สูง (Parmley et al., 1987)
 - 3) เลือกทำงานที่มีโอกาสได้รับการเลื่อนตำแหน่ง (Assaari, 1995)
 - 4) เลือกทำงานที่มีความเจริญก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (Chow & Ngo, 2011)
 - 5) เลือกทำงานที่มีสภาพแวดล้อมที่ดีและมีความปลอดภัย (Andrew & Elodos, 2010)
 - 6) เลือกทำงานจากทำเลที่ตั้งของสถานที่ทำงาน (Andrew & Elodos, 2010)
 - 7) เลือกทำงานเพราะการตัดสินใจของพ่อแม่และเพื่อน (Creamer & Laughlin, 2005)
- ดังนั้นในการศึกษานี้จึงได้นำแบบจำลองของ Diem & Ha (2013) ซึ่งใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อวัดความสามารถที่เหมาะสมกับงานของบุคคล ซึ่งขึ้นอยู่กับ 6 องค์ประกอบหลัก ได้แก่
- 1) กระบวนการเรียนการสอน (education process) ได้รับอิทธิพลเกี่ยวข้องกับอาจารย์ผู้ถ่ายทอดความรู้ และการจัดวิชาหรือหลักสูตรที่มีเนื้อหาครอบคลุมความรู้หรือทักษะที่จะสามารถนำไปใช้ในการทำงานหรือสามารถประยุกต์ใช้องค์ความรู้ต่าง ๆ ให้เป็นประโยชน์ในการทำงานได้
 - 2) ทักษะความเชี่ยวชาญ (professional skills) เป็นความสามารถที่เกิดจากการฝึกฝนและการสั่งสมประสบการณ์ในการทำงานในด้านต่าง ๆ
 - 3) ปฏิสัมพันธ์กับงานและผู้ร่วมงาน (entrepreneurship) ความสัมพันธ์กับผู้ร่วมงาน อัยาศัย ไมตรี ความมีน้ำใจ และความเอื้ออาทรระหว่างผู้ร่วมงานหรือทีมงานเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้การทำงานราบรื่น มีความสุข และประสบความสำเร็จ
 - 4) ทักษะการทำงาน (soft skills) เกี่ยวข้องกับการสื่อสารระหว่างบุคคลทั้งการใช้ภาษาพูดและภาษากาย รวมถึงทัศนคติและพฤติกรรมที่มีต่อการทำงาน
 - 5) ประสบการณ์ (experience) เป็นความรู้ที่ได้รับหรือค้นพบจากการปฏิบัติงานจริงในอดีตซึ่งอาจเกิดจากการเรียนรู้ ลองผิดลองถูกในอดีต
 - 6) บริบททางสังคม (social context) เป็นการประเมินจากหลายองค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง เช่น รายได้ การศึกษา อาชีพ ความมั่งคั่ง และภูมิภาคที่อยู่อาศัย
- โดยผู้วิจัยนำทั้ง 6 องค์ประกอบเป็นส่วนหนึ่งของตัวแปรอิสระในการพยากรณ์ความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิต

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การจัดการศึกษานอกจากจะเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ในขณะที่ระบบเศรษฐกิจยุคใหม่กำลังแข่งขันกันอย่างรุนแรง ผู้ที่มีความรู้ ความสามารถมากกว่าย่อมเป็นผู้ได้เปรียบ นอกจากนี้ประเทศก็ได้ฝากความหวังไว้กับการศึกษาในระดับอุดมศึกษามากขึ้นทั้งในด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะในระดับที่สูงขึ้น และการวิจัยพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้และความเข้าใจ ดังนั้นการลงทุนจัดการศึกษาของรัฐจึงเป็นการพัฒนาทุนมนุษย์ในระยะยาว สถาบันการศึกษาต่าง ๆ จึงต้องมีการประกันคุณภาพการเรียนการสอนโดยกำหนดตัวบ่งชี้ที่ดีจะต้องชี้ชัดถึงการใช้อย่างจริงจัง กระบวนการ และผลของการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับการวัดความมุ่งหมายและหลักการตามมาตรฐานอุดมศึกษา ซึ่งได้แก่คุณภาพบัณฑิต ซึ่งตัวบ่งชี้ที่สำคัญถึงคุณภาพของบัณฑิต ได้แก่ ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต

การพิจารณาความพอใจของผู้ใช้บัณฑิตจำเป็นต้องพิจารณาถึงคุณลักษณะที่พึงประสงค์ก่อน เพื่อนำมาใช้เป็นเกณฑ์กำหนดในการเปรียบเทียบช่องว่างระหว่างการรับรู้ สภาพที่เป็นจริงกับความคาดหวัง เพื่อยืนยันระดับความพึงพอใจ (สุวิมล อังควานิช, 2547) ความคิดเห็นหรือทัศนคติ หรือความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อลูกจ้างหรือข้าราชการชั้นผู้น้อยกว่าเป็นภาพสะท้อนให้ทราบถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของสถาบันการศึกษาในฐานะผู้ผลิต/พัฒนาบุคลากร โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่โลกมีการพัฒนา เปลี่ยนแปลง และมีมุมมองจากให้ความสำคัญแก่ผู้ผลิต ไปเป็นอำนาจของผู้ใช้ (หรือลูกค้า) เนื่องจากผู้ใช้และลูกค้ามีโอกาสเลือกใช้มากขึ้น ข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นหรือทัศนคติ หรือความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อลูกจ้างหรือข้าราชการจึงมีความสำคัญและมีประโยชน์ที่มหาวิทยาลัยจะนำมาใช้เพื่อการพัฒนา ปรับปรุงและสามารถผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับสภาพการทำงาน

4.1 ความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิต

ความพึงพอใจ หมายถึง ความรู้สึกที่ดี ความประทับใจ หรือการมีเจตคติที่ดีต่อการกระทำของบุคคลหรือการทำงานนั้น ๆ โดยทฤษฎีที่ได้รับการยอมรับกว้างขวาง คือ ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์ (Maslow, 1970) ที่กล่าวว่า มนุษย์ทุกคนมีความต้องการเหมือนกัน แต่ความต้องการเป็นลำดับขั้น โดยมีสมมติฐานว่า มนุษย์มีความต้องการเสมอและไม่มีที่สิ้นสุดความต้องการที่ได้รับการตอบสนองแล้วจะไม่ใช่สิ่งจูงใจสำหรับพฤติกรรมอื่นต่อไป และความต้องการของมนุษย์จะเรียงตามลำดับความสำคัญ มี 5 ขั้น ได้แก่ 1) ความต้องการด้านร่างกายซึ่งเป็นความต้องการเบื้องต้นเพื่อความอยู่รอด เช่น ปัจจัยสี่ 2) ความต้องการด้านความปลอดภัยหรือความมั่นคง 3) ความต้องการด้านสังคม 4) ความต้องการที่จะได้รับการยอมรับนับถือ และ 5) ความต้องการความสำเร็จในชีวิต จึงกล่าวได้ว่า มนุษย์มีความต้องการเป็นลำดับขั้นตอน จากความต้องการพื้นฐานพัฒนาเป็นความต้องการที่สูงขึ้นเมื่อความต้องการแต่ละขั้นได้รับการตอบสนอง

ความพึงพอใจงาน หมายถึง ภาพรวมในความรู้สึกนึกคิดของบุคคลต่องานที่เขารับผิดชอบ และความสัมพันธ์ต่อเพื่อนร่วมงาน ความพึงพอใจในการทำงานเป็นส่วนสำคัญที่นักบริหารสมัยใหม่ให้ความสนใจในเรื่องการปฏิบัติงานในองค์การและสามารถที่จะประเมินได้ในหลายทิศทางของผู้ปฏิบัติงาน ตลอดจนการลงทุน การตลาด ถ้าไรสุทธิหลังจากหักภาษีแล้ว ผลดังกล่าวที่เกิดขึ้นจะแปรผันไปตามความพอใจของผู้ปฏิบัติงานในองค์การนั้น ๆ และผู้ปฏิบัติงานขวัญดีแค่นั้นในการทำงานขวัญ (morale) เป็นความรู้สึกที่เกิดขึ้นในจิตใจของบุคคลที่มีขวัญดีจะมีความสุขในการทำงาน และมีความเต็มใจที่จะอยู่ในหน่วยงานนั้น ๆ (สุรางคนา มัณยานนท์, 2543) ผลสืบเนื่องจากความพอใจในงานเป็นผลมาจากการที่บุคคลได้รับประสบการณ์หลาย ๆ ด้านของงาน เพื่อนร่วมงาน และสิ่งแวดล้อมของงาน ย่อมทำให้เกิดความพอใจและความไม่พอใจในงาน จะแสดงออกในพฤติกรรมการปฏิบัติงานในทางบวกหากบุคคลมีความไม่พอใจในงานก็จะแสดงออกในทางลบ อาจพิจารณาสาเหตุ และผลสืบเนื่องจากความพอใจในงาน ผู้บริหารจะต้องมีการตรวจสอบและศึกษาในสาเหตุที่ทำให้เกิดผลสืบเนื่องที่ปรากฏว่ามีมากน้อยเพียงใด ความพอใจในงานจะมีผลในทางผลิตที่มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล ซึ่งผู้วิจัยขอแนะนำงานวิจัยของนันทิยา ดวงภูเมศ (2536) ศึกษาสถานภาพและความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิตนิเทศศาสตร์ สหวิทยาลัยรัตนโกสินทร์ พบว่า

เพศ อายุ อาชีพ อายุการทำงานที่แตกต่างกันไม่มีผลทำให้ความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิตแตกต่างกันทางสถิติ นอกจากนี้บัณฑิตที่มีรายได้แตกต่างกันมีความพึงพอใจในการทำงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยบัณฑิตกลุ่มที่มีรายได้สูงจะมีความพึงพอใจในการทำงานมากกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า ส่วนกลุ่มที่ได้ทำงานตรงสาขาที่เรียนมามีความพึงพอใจในการทำงานมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ทำงานตรงสาขาที่เรียน และกลุ่มที่ได้อบรม ดูงานมีความพึงพอใจมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้ไปอบรม ดูงาน และ John Sutherland (2012) ศึกษาสถานภาพการทำงานและความพึงพอใจในการทำงาน พบว่า ธุรกิจส่วนตัวที่มีลูกจ้างจะมีความพึงพอใจในการทำงานมากกว่าธุรกิจส่วนตัวที่ไม่มีลูกจ้าง ดังนั้นความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิตน่าจะขึ้นอยู่กับรายได้หรือผลตอบแทนที่ได้รับจากการทำงาน การได้งานทำตรงสาขา และประเภทองค์กร เป็นต้น ขณะที่ GAO & SMYTH (2010) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของคนจีนในเมือง พบว่า การเพิ่มขึ้นของรายได้ในการทำงานเป็นตัวส่งสัญญาณที่สำคัญต่อการเพิ่มความพึงพอใจในการทำงาน นอกจากนี้ยังประกอบด้วยปัจจัยที่เกี่ยวกับผู้ร่วมงาน กิจกรรมการดำเนินงาน ค่าตอบแทนและการควบคุมจัดการที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบุคคล

Diem & Ha (2013) วิเคราะห์สถานภาพการมีงานทำของบัณฑิต วิทยาลัยครูในเวียดนาม เพื่อวิเคราะห์หาปัจจัยที่มีต่อการมีงานทำโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบและการถดถอย ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างจำนวน 186 คน ผลการศึกษาพบว่า สาขาที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความเหมาะสมของงาน แต่เพศและชั้นปีที่แตกต่างกันมีผลต่อความเหมาะสมของงาน และปัจจัยที่มีผลทางบวกต่อการมีงานทำที่เหมาะสมขึ้นอยู่กับกระบวนการเรียน ปฏิสัมพันธ์กับงานและผู้ร่วมงาน และประสบการณ์ นอกจากนี้ยังได้ผลไม่สอดคล้องกับความเชื่อส่วนใหญ่ที่กล่าวว่า ทักษะพิเศษ ทักษะการทำงาน และบริบททางสังคมไม่มีผลต่อสภาพการมีงานทำของบัณฑิต

4.2 คุณภาพบัณฑิตที่ตลาดแรงงานต้องการ

การวิจัยคุณภาพบัณฑิตและความพึงพอใจของนายจ้างเป็นการวัดประสิทธิผลของผลผลิตที่ ดังนั้นสถาบันการศึกษาทุกสถาบันจะต้องประเมินและติดตามคุณภาพบัณฑิตทุกช่วงเวลา ดังนี้

เซียง เกาซิด (2554) ศึกษาสมรรถนะและคุณภาพบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ในทัศนะนายจ้างในภาพรวม พบว่า สมรรถนะและคุณภาพบัณฑิตมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายประเด็นพบว่า ความรู้ความสามารถในทางวิชาเศรษฐศาสตร์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา ความรู้สาขาอื่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะในการปฏิบัติงาน มนุษย์สัมพันธ์ เทคนิค บุคลิกภาพส่วนบุคคล และประสบการณ์ทำงาน ตามลำดับ

อุบล แม้นญาติ (2550) ศึกษาภาวะการทำงานของบัณฑิตและความพึงพอใจของนายจ้างต่อบัณฑิตสาขาวิชาเทคโนโลยีการเกษตร คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง พบว่า นายจ้างของบัณฑิตมีความพึงพอใจต่อบัณฑิตในด้านคุณลักษณะและความสามารถในการทำงานของบัณฑิตในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยรายละเอียดของความพึงพอใจดังกล่าวประกอบด้วยความรับผิดชอบ การปฏิบัติตน และการปฏิบัติงานของบัณฑิต นายจ้างมีความพึงพอใจในระดับมาก ส่วนด้านความสามารถของบัณฑิตนั้นนายจ้างมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง

สรคม ตีสระมาน (2550) ศึกษาความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิตสาขาวิชาสารสนเทศศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พบว่า นายจ้างมีความพึงพอใจในระดับมาก ต่อความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศของบัณฑิตสาขาวิชาสารสนเทศศึกษา โดยค่าเฉลี่ยความพอใจสูงสุดของนายจ้างที่มีต่อความรู้และทักษะของบัณฑิตสาขาวิชาสารสนเทศศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยคือ ความรู้และทักษะด้านวิชาชีพ (3.80 และ 3.99 ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาคุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า นายจ้างที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ และบริษัทเอกชนมีความพึงพอใจในระดับมากต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรมและจริยธรรม และคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ ส่วนนายจ้างที่ปฏิบัติงานในสถาบันการศึกษา และหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม และมีความพึงพอใจระดับมากต่อคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ และนายจ้างที่ปฏิบัติงานในองค์กรอิสระ มีความพึงพอใจในระดับมากต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม และมีความพึงพอใจระดับปานกลางต่อคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ นอกจากนี้ นายจ้างที่ปฏิบัติงานในองค์กรระหว่างประเทศมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุดต่อคุณลักษณะด้านคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะด้านบุคลิกภาพ เมื่อพิจารณาคุณลักษณะส่วนบุคคลโดยรวมของบัณฑิตอยู่ในระดับมากทุกด้าน แสดงให้เห็นว่าบัณฑิตสามารถดำเนินชีวิตและปฏิบัติของตนในหน่วยงานได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนานิสิตและบัณฑิตที่พึงประสงค์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในด้านคุณธรรม และด้านสังคม

พึงพร เนียมทรัพย์ และรัชณี แซ่ลิ่ม (2548) วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตมหาวิทยาลัยแม่โจ้ให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน พบว่า หัวหน้าหน่วยงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยแม่โจ้มีความคิดเห็นเกี่ยวกับพฤติกรรมต่าง ๆ ส่วนมากอยู่ในระดับดี แต่ความสามารถในการใช้คอมพิวเตอร์ ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ความสามารถในการแก้ปัญหาด้านวิชาการและด้านอื่น ๆ และความคิดสร้างสรรค์อยู่ในระดับพอใช้ ลักษณะเด่นของพนักงานที่เป็นบัณฑิตมหาวิทยาลัยแม่โจ้ คือ มีความรักในศิษย์เก่าสถาบันเดียวกัน มีความเสียสละและอุทิศเวลาให้กับงาน แต่ขาดการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมจากงานที่ทำ ควรได้รับการฝึกงานในหน่วยงานที่ใกล้เคียงกับที่เรียน และควรมีความรู้พื้นฐานด้านวิชาการเฉพาะทาง โดยเน้นทักษะในด้านการปฏิบัติเพื่อให้สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้

พศิน แต่งจวงและคณะ (2545) ศึกษาความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ โดยมีความพึงพอใจมากใน 8 ด้าน ประกอบด้วย มีมนุษยสัมพันธ์ ปรับตนเองเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ มีคุณธรรม จริยธรรม มีภาวะผู้นำ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มีทักษะทางภาษา สามารถในการติดต่อสื่อสารและถ่ายทอดความรู้ภาษาไทยและต่างประเทศอย่างน้อย 1 ภาษาได้ มีความรู้ความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ มีความใฝ่รู้และศึกษาอย่างต่อเนื่อง มีทักษะในการสืบค้นข้อมูลและใช้เทคโนโลยี ตามลำดับ และมีความพึงพอใจในระดับปานกลาง 1 ด้าน ได้แก่ มีทักษะในการคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ ด้านคุณภาพการทำงานของบัณฑิต นายจ้างเห็นว่าบัณฑิตสามารถปฏิบัติงานได้มีคุณภาพอยู่ในระดับดีทั้ง 9 ด้าน จุดเด่น-จุดด้อย นายจ้างเห็นว่าบัณฑิตมีจุดเด่น-จุดด้อย ประกอบด้วย มีความรู้ความสามารถทางวิชาการและวิชาชีพ ทันสมัย เหมาะสมกับงาน แต่มีความสามารถด้านทั่วไปยังน้อย มีทักษะในการแก้ปัญหาในรูปแบบ ประนีประนอมได้ดี แต่ขาดทักษะการวิเคราะห์ มีทักษะทางภาษา สามารถในการติดต่อสื่อสารและ

ถ่ายทอดความรู้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษดี แต่ขาดทักษะการสื่อสารกับชาวต่างชาติ มีทักษะในการสืบค้นข้อมูลและใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ดีมาก แต่มีการสืบค้นน้อย มีความใฝ่ฝันหาความรู้อย่างต่อเนื่อง แต่ขาดความทะเยอทะยาน มีมนุษยสัมพันธ์ ปรับตนเองเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้ดี แต่บางคนขาดการเคารพผู้อาวุโส มีภาวะผู้นำ แต่บัณฑิตหลายคนยังขาดประสบการณ์การเป็นผู้นำ มีคุณธรรม จริยธรรม ซื่อสัตย์ สุจริตดี แต่บางคนเห็นแก่เงินมากกว่าการปฏิบัติงานด้วยความทุ่มเท มีความรับผิดชอบต่อสังคมดี แต่ขาดความอดทนในการทำงาน เมื่อจำแนกกลุ่มสาขาวิชา พบว่า บัณฑิตในกลุ่มสาขาวิชามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ วิทยาศาสตร์เทคโนโลยี และวิทยาศาสตร์สุขภาพมีจุดเด่นมากกว่าจุดด้อยทั้ง 9 ด้าน มีเพียงบัณฑิตสังกัดบัณฑิตวิทยาลัยมีจุดเด่นมากกว่าจุดด้อย 8 ด้าน โดยมีจุดด้อยร้อยละ 100 จำนวน 1 ด้าน ได้แก่ ด้านทักษะทางภาษา

ดังนั้นคุณภาพของบัณฑิตที่ตลาดแรงงานต้องการจึงถูกกำหนดเป็นคุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ซึ่งน่าจะคล้ายกันคือ มีทักษะการทำงานและการสื่อสารที่ตีรวมทั้งมีคุณธรรม หรือกล่าวได้ว่า “มีความรู้คู่คุณธรรม” ยังคงใช้ได้กับบัณฑิตทุกยุคทุกสมัยและทุกองค์กร

บทที่ 3 ระเบียบวิธีการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดกระทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

การวิจัยครั้งนี้ได้กำหนดประชากร เป็นบัณฑิตทุกคน ทุกสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี (ภาคปกติและภาคสมทบ) ตั้งปีการศึกษา 2553-2556 รวมทั้งหมด 9,420 คน

- 1) คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 581 คน
- 2) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ 360 คน
- 3) คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี จำนวน 700 คน
- 4) คณะอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว จำนวน 374 คน
- 5) คณะบริหารธุรกิจ จำนวน 5,688 คน
- 6) คณะศิลปศาสตร์ จำนวน 539 คน
- 7) วิทยาลัยเพาะช่าง จำนวน 1,178 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ใช้ฐานข้อมูลบัณฑิตทุกคนที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553-2556 ประมาณ 9,420 คน จากสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน ซึ่งประกอบด้วย ชื่อ-สกุล คณะ สาขาวิชา เกรดเฉลี่ย ที่อยู่ (ภูมิลำเนาเดิม) และอีเมลล์ ซึ่งในการเลือกตัวอย่างผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างขั้นต่ำ จำนวน 1,600 คน (ประมาณร้อยละ 17) แต่สามารถเก็บจริงได้เพียง 476 คน คิดเป็นร้อยละ 29.8 ของตัวอย่างขั้นต่ำที่กำหนด ใช้การสุ่มตัวอย่างอาศัยความน่าจะเป็นแบบมีระบบตามลำดับรายชื่อบัณฑิตในฐานข้อมูล โดยเลือกตามลำดับในการสุ่มเลือกบัณฑิตในลำดับที่ลงท้ายด้วยเลข 5 ตั้งแต่รายชื่อแรกจนรายชื่อสุดท้ายตามปีที่สำเร็จการศึกษา

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีทั้งหมด 2 ชุด

ชุดที่ 1 แบบสอบถามภาวะการทำงานของบัณฑิต จัดทำขึ้นเพื่อเป็นเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลบัณฑิตทุกคณะหลังสำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปีการศึกษา 2553-2556 ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. สร้างแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ โดยแบบสอบถามมีลักษณะเป็นทั้งคำถามส่งนใหญ่เป็นแบบปลาย และปลายเปิดบางข้อ เพื่อแสดงผลหรือข้อเสนอแนะประกอบการอธิบายบางประเด็น แบ่งประเด็นคำถามเป็น 5 ตอน (ภาคผนวก ก) โดยมีรายละเอียดของคำถามในแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบัณฑิต ประกอบด้วยคำถาม ชื่อ-สกุล อายุ เพศ สถานภาพสมรส ปีที่สำเร็จการศึกษา คณะ พื้นที่ สาขาวิชา เกรดเฉลี่ย อีเมล และเบอร์โทรศัพท์

ตอนที่ 2 ข้อมูลครอบครัว (ครอบครัวเดิมตั้งแต่เกิด) ประกอบด้วยคำถาม เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษาสูงสุด และอาชีพหลักของหัวหน้าครอบครัว จำนวนสมาชิกครอบครัว จำนวนบุตร รายได้ประจำและรายได้เสริมของทุกคนในครอบครัว การมีบ้านเป็นของตนเอง ลักษณะที่พักอาศัยในปัจจุบัน และค่าใช้จ่ายในการอุปโภคบริโภค

ตอนที่ 3 ข้อมูลภาวะการทำงานของบัณฑิต ประกอบด้วยคำถาม สภาพการทำงาน ปัจจุบัน ระยะเวลาหางานทำหลังสำเร็จการศึกษา เหตุผลความยากง่ายในการหางานทำ ประเภทงานที่ทำปัจจุบัน สถานที่ทำงาน ตำแหน่ง เงินเดือน และความพึงพอใจที่มีต่องานในด้านต่าง ๆ

ตอนที่ 4 แนวโน้มการเป็นผู้ประกอบการ ประกอบด้วยคำถาม แนวโน้ม ระยะเวลา และธุรกิจที่สนใจเป็นผู้ประกอบการ

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรของมหาวิทยาลัยที่จะเอื้อประโยชน์ต่อการทำงาน และข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. นำเสนอแบบสอบถามแก่คณะวิจัยเพื่อตรวจสอบภาษา ความครบถ้วนตามตัวแปร และสมมติฐานในการวิจัย เพื่อปรับปรุง และแก้ไขก่อนทดลองใช้ (pretest)

3. ทดลองใช้แบบสอบถามกับบัณฑิตระดับปริญญาตรีที่สำเร็จการศึกษาก่อนปี พ.ศ. 2553 จำนวน 10 ท่าน

4. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาปรับปรุงหรือแก้ไขคำถามให้เป็นภาษาที่เข้าใจง่ายมากขึ้น และปรับคำตอบให้เหมาะสมและชัดเจน

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วใช้ในการเก็บข้อมูลจริงโดยการส่งทางไปรษณีย์

ชุดที่ 2 แบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต เพื่อประเมินคุณภาพการทำงานของบัณฑิตทั้ง 5 ด้าน ซึ่งมีขั้นตอนการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

1. สร้างแบบสอบถามตามคุณสมบัติของบัณฑิตที่พึงประสงค์ แบ่งประเด็นคำถามเป็น 3 ตอน (ภาคผนวก ก) โดยมีรายละเอียดของคำถามในแต่ละตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิต (ผู้ประเมินบัณฑิต) ประกอบด้วยคำถาม เพศ อายุ ประสบการณ์ทำงาน ระดับการศึกษา และตำแหน่งหน้าที่การงาน

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตในด้านต่าง ๆ ประกอบด้วยคำถาม คุณสมบัติ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะการทำงาน ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ และด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข/การสื่อสาร/การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ตอนที่ 3 คุณภาพการทำงาน และจุดเด่น-จุดด้อยในการทำงาน ประกอบด้วยคำถามให้ประเมินคุณภาพการทำงาน แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ต่ำมาก ต่ำ ปานกลาง สูง และสูงมาก และคำถามในการวิเคราะห์บัณฑิตเกี่ยวกับจุดเด่นและจุดด้อย ปัญหาในการทำงานแต่ละด้าน รวมทั้งข้อเสนอแนะเพื่อการแก้ไขปรับปรุงในการผลิตบัณฑิตของมหาวิทยาลัย

2. นำเสนอแบบสอบถามแก่คณะวิจัยเพื่อตรวจสอบภาษา ความครบถ้วนตามตัวแปร และสมมติฐานในการวิจัย เพื่อปรับปรุง และแก้ไขก่อนทดลองใช้ (pretest)

3. ทดลองใช้แบบสอบถามกับผู้ใช้บัณฑิตระดับปริญญาตรีที่สำเร็จการศึกษาก่อนปี พ.ศ. 2553 จำนวน 10 ท่าน (ที่เคยสอบถามภาวการณ์ทำงานในแบบสอบถามชุดที่ 1)

4. นำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาปรับปรุงหรือแก้ไขคำถามให้เป็นภาษาที่เข้าใจง่ายมากขึ้น และปรับคำตอบให้เหมาะสมและชัดเจน

5. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วใช้ในการเก็บข้อมูลจริงโดยการส่งทางไปรษณีย์ตามชื่อและที่อยู่ที่ใช้บัณฑิตให้ไว้

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล มีดังนี้

1) ติดต่อประสานงานขอรายชื่อและที่อยู่ของบัณฑิตทุกคนที่สำเร็จการศึกษาดังแต่ปี พ.ศ. 2553 - 2556 จากฐานข้อมูลของสำนักส่งเสริมวิชาการและงานทะเบียน

2) สุ่มเลือกแบบมีระบบในฐานข้อมูลในโปรแกรม excel เฉพาะเลขลำดับที่ของรายชื่อบัณฑิตที่ลงท้ายด้วย 5 หรือ 5 คน เลือก 1 คน

3) เมื่อได้รายชื่อและที่อยู่ของบัณฑิตแล้วพิมพ์ฐานข้อมูลดังกล่าวใส่หน้าซองจดหมาย พร้อมแนบแบบสอบถามภาวการณ์ทำงานของบัณฑิตและซองจดหมายตอบกลับโดยเขียนที่อยู่ของมหาวิทยาลัยและติดแสตมป์พร้อมเพื่อส่งกลับครั้งแรกจำนวน 500 ฉบับ ครั้งที่สอง 600 ฉบับ และครั้งที่สาม 500 ฉบับ โดยในการส่งแต่ละครั้งทิ้งระยะเวลาห่างกันเกือบเดือน เพื่อดูอัตราการตอบกลับของจดหมายแต่ละครั้ง ซึ่งพบว่าแต่ละครั้งมีอัตราการตอบกลับเพียงประมาณร้อยละ 10 และจดหมายที่ตอบกลับเป็นจดหมายที่ตีกลับเนื่องจากที่อยู่ไม่ถูกต้อง ไม่มีชื่อผู้รับตามหน้าซองถึงร้อยละ 20 ดังนั้นจึงมีจดหมายที่ตอบกลับพร้อมในการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดเพียง 160 ฉบับ

4) ผู้วิจัยจึงเพิ่มช่องทางการสำรวจข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามผ่านจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (อีเมลล์) ที่บัณฑิตให้ไว้กับมหาวิทยาลัยก่อนสำเร็จการศึกษา แต่มีจำนวนไม่ครบทุกคนโดยประมาณ คิดเป็นร้อยละ 70 ของบัณฑิตทั้งหมด แต่ทั้งนี้ น่าจะประกอบด้วยอีเมลล์ที่บัณฑิตไม่ได้ใช้แล้วด้วยอีก

จำนวนหนึ่ง ดังนั้นผู้วิจัยจึงส่งแบบสอบถามให้เฉพาะบัณฑิตที่แจ้งชื่ออีเมลล์ไว้ทุกคน แต่ก็มีอีเมลล์บางส่วนถูกตีกลับเพราะไม่สามารถส่งไปได้เนื่องจากชื่อไม่ถูกต้องหรือไม่มีชื่อดังกล่าวแล้ว คิดเป็นร้อยละ 5 ของจำนวนอีเมลล์ทั้งหมดที่ส่งไป แต่ก็ยังมีบางส่วนได้รับและตอบกลับแบบสอบถามให้กับผู้วิจัย จึงทำให้ได้แบบสอบถามเพิ่มขึ้นอีกจำนวน 316 ฉบับ

5) ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตผ่านไปรษณีย์ไปให้ผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 467 ฉบับ ตามชื่อ-สกุล และที่อยู่ที่ทำงานของบัณฑิตที่ตอบกลับแบบสอบถามภาวะการทำงานของบัณฑิต เพื่อให้นายจ้าง ผู้บังคับบัญชา หรือผู้ใช้บัณฑิตเป็นผู้ประเมินความพึงพอใจการทำงานของบัณฑิตในด้านต่าง ๆ พบว่ามีอัตราการตอบกลับแบบสอบถามดังกล่าวคาดว่าจำนวนไม่ต่ำกว่า 120 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 26 ซึ่งมีจำนวนทั้งหมด 126 ฉบับ

6) ผู้วิจัยโทรศัพท์สัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตหลังจากส่งแบบสอบถามไปแล้ว เพื่อขอทราบรายละเอียดในแบบสอบถาม

7) หลังจากนั้นใช้การคัดเลือกแบบเจาะจงเชิญผู้ใช้บัณฑิต 10 ท่าน จากหน่วยงานและองค์กรที่มีบัณฑิตในหลายสาขา/คณะเป็นจำนวนมากพอสมควร เพื่อร่วมเสนอแนะและแสดงความคิดเห็นจุดแข็งและจุดอ่อน โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก

4. การจัดทำข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษานี้ แบ่งการนำเสนอเป็น 2 ส่วน ตามลำดับ ดังนี้

ส่วนที่ 1 โอกาสที่บัณฑิตจะมีความพึงพอใจในการทำงาน

การศึกษาในส่วนที่ 1 เพื่อศึกษาผลกระทบของตัวแปรข้อมูลส่วนบุคคล รายได้ ประสบการณ์การทำงาน และความสามารถในการทำงานมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิต โดยนำเสนอภาวะการทำงานตามสภาพจริง โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนาเป็นความถี่และร้อยละ อีกทั้งเปรียบเทียบภาวะการทำงานในด้านต่าง ๆ ของบัณฑิตในแต่ละคณะ นอกจากนี้แล้วผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยแบบจำลองโลจิสติกพหุกลุ่มเพื่อวิเคราะห์แนวโน้มที่บัณฑิตจะมีความพึงพอใจในการทำงาน ผู้วิจัยใช้ลำดับในการจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ตัวประกอบเชิงยืนยัน (Explorer factor Analysis) และสกัดองค์ประกอบของปัจจัยที่มีผลต่อการทำงานปัจจุบันของบัณฑิต โดยมีขั้นตอนต่อไปนี้

1.1 คำนวณสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรแต่ละตัว

1.2 นำตัวแปรที่มีสหสัมพันธ์กับตัวแปรอื่นอย่างมีนัยสำคัญไปสกัดตัวประกอบโดยวิธีตัวประกอบหลัก เนื่องจากมีความเหมาะสมกับการวิจัยเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งอาจมีค่าคาดเคลื่อนได้

1.3 หมุนแกนตัวประกอบแบบอโรทอนอลด้วยวิธีแวนแม็กซ์ ผู้วิจัยพิจารณาตัวประกอบตามเกณฑ์ที่ว่าตัวประกอบนั้นต้องมีค่าโอเกินมากกว่าหรือเท่ากับหนึ่ง และตัวแปรที่อธิบายตัวประกอบนั้น ๆ ตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป โดยแต่ละตัวแปรต้องมีค่าน้ำหนักตัวประกอบตั้งแต่ 0.4 ขึ้นไป

1.4 นำองค์ประกอบใหม่ที่ได้จากการลดตัวแปรกำหนดเป็นตัวแปรใหม่เพื่อคำนวณหาค่าคะแนนปัจจัย (factor score) ใช้ในการวิเคราะห์ในแบบจำลองโลจิสติกพหุกลุ่มต่อไป

2. กำหนดแบบจำลองโลจิสติกพหุกลุ่ม(Multinomial Logit Model) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่เกี่ยวข้องกันของฟังก์ชันอรรถประโยชน์หรือความพึงพอใจในการทำงาน โดย y คือ รายได้หรือค่าจ้างการทำงาน h คือ ตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน p คือ ลักษณะความแตกต่างรายบุคคล และ w คือ ความสามารถในการทำงานหรือการเรียนรู้กับอรรถประโยชน์สูงสุด (Max U) ของความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิตคนที่ i จากคณะหรือสาขา j เขียนแสดงความสัมพันธ์ในลักษณะฟังก์ชันอรรถประโยชน์ (1) ได้ว่า

$$(1) \quad U(C_{ij}) = f(y_{ij}, h_{ij}, p_{ij}, w_{ij})$$

$$(2) \quad U(C_{ij}) = a_1 y_{ij} + a_2 h_{ij} + a_3 p_{ij} + a_4 w_{ij} + \varepsilon_{ij}$$

เนื่องจากตัวแปรตามเป็น ระดับความพึงพอใจในการทำงาน ซึ่งเป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ แบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ

- 1) ไม่พอใจในการทำงาน โดยสมมติให้ C มีค่าเท่ากับ 0
- 2) ไม่แน่ใจ โดยสมมติให้ C มีค่าเท่ากับ 1
- 3) พอใจในการทำงาน โดยสมมติให้ C มีค่าเท่ากับ 2

สามารถเขียนได้ว่าทางเลือก i ที่ครัวเรือน j ตัดสินใจแล้วยอมมีอรรถประโยชน์มากกว่าทางเลือกอื่น ๆ คือ

$$(3) \quad \Pr (U(C_{ij}) > U(C_{in})) \quad \text{สำหรับ } n \neq j$$

$$C = 0 \text{ if } \beta_0 y + \theta_0 h_{i0} + \varepsilon_{i0} \geq \text{Max} (\beta_1 y + \theta_1 h_{i1} + \varepsilon_{i1}, \beta_2 y + \theta_2 h_{i2} + \varepsilon_{i2})$$

$$C = 1 \text{ if } \beta_1 y + \theta_1 h_{i1} + \varepsilon_{i1} \geq \text{Max} (\beta_0 y + \theta_0 h_{i0} + \varepsilon_{i0}, \beta_2 y + \theta_2 h_{i2} + \varepsilon_{i2})$$

$$C = 2 \text{ if } \beta_2 y + \theta_2 h_{i2} + \varepsilon_{i2} \geq \text{Max} (\beta_0 y + \theta_0 h_{i0} + \varepsilon_{i0}, \beta_1 y + \theta_1 h_{i1} + \varepsilon_{i1})$$

และพจน์ของความคลาดเคลื่อน (ε_{ij}) มีการแจกแจงอิสระ และมีค่าเฉลี่ยเท่ากับศูนย์ ซึ่งสามารถประมาณความน่าจะเป็นที่แต่ละคนจะเลือกทางเลือก i โดยมี n ทางเลือก ; $n = 0, 1$ และ 2

$$(4) \quad \Pr (C_i = n) = \frac{e^{\beta_n y_i + \theta_n h_{in}}}{\sum_{j=0}^2 e^{\beta_j y_i + \theta_j h_{ij}}}$$

จากการประมาณสมการ (4) จะได้ค่าความน่าจะเป็นสูงสุด (maximum likelihood) ซึ่งมีความเที่ยงตรง (consistent) และประสิทธิภาพเชิงเส้น (asymptotically efficient) ภายใต้ข้อจำกัดของพารามิเตอร์

2. กำหนดให้อยู่ในรูปของสมการเชิงเส้น จากสมการ (2) ความสัมพันธ์ของตัวแปรตามและตัวแปรอิสระไม่ได้อยู่ในรูปเชิงเส้นเนื่องจากเป็นสมการเอกซ์โพเนนเชียล จึงมีการปรับให้ความสัมพันธ์อยู่ในรูปเชิงเส้นก่อน โดยให้

$$(5) P_i = P(\text{เหตุการณ์ที่สนใจ}) / P(\text{เหตุการณ์ที่ไม่ได้สนใจ})$$

P_i หรือ Odds Ratio แสดงถึง โอกาสของกลุ่มที่สนใจจะเป็นกี่เท่าของโอกาสของกลุ่มที่ไม่ได้สนใจ ถ้าค่า Odds Ratio มากกว่า 1 แสดงว่า กลุ่มที่สนใจจะมีโอกาสมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้สนใจ ซึ่งในการวิเคราะห์ครั้งนี้ กำหนดให้กลุ่มที่สำเร็จการศึกษาต่ำกว่าอุดมศึกษาเป็นกลุ่มที่ใช้ในการเปรียบเทียบ (baseline category) จึงได้ 2 สมการในการวิเคราะห์ และเมื่อทำการหาค่า Log สมการ จะได้ว่า

$$(6) \text{Log}(P_i) = \text{Log}[P(\text{กลุ่มที่สนใจ}) / P(\text{กลุ่มที่ไม่สนใจ})]$$

สมการที่ (6) จะอยู่ในรูปแบบของสมการเชิงเส้น และเรียกว่า Logit Response Function

3. กำหนดตัวแปรอิสระต่าง ๆ ในฟังก์ชันอรรถประโยชน์ ตรวจสอบค่าผิดปกติของตัวแปรอิสระแต่ละตัว แล้วจึงสร้างสมการจากแบบจำลอง และใช้การเลือกตัวแปรอิสระด้วยวิธี enter method แล้วจึงประมาณค่าสัมประสิทธิ์ต่าง ๆ ในแบบจำลองเชิงเส้นสมการที่ (6) โดยวิธี Maximum Likelihood Method

$$(4) \text{Log}(U(C_i)) = a_0 + a_1 \text{INC} + a_2 \text{SEX} + a_3 \text{Fac} + a_4 \text{GPA} + a_5 \text{AGE} + a_6 \text{SIZE} \\ + a_7 \text{HOU} + a_8 \text{F1} + a_9 \text{F2} + a_{10} \text{F3} + a_{11} \text{F4} + a_{12} \text{F5} + a_{13} \text{F6}$$

ตัวแปรตาม ได้แก่ ระดับความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิต (C_i) ซึ่งแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

- $C_i = 0$ หมายถึง กลุ่มที่ไม่พอใจในการทำงาน (ไม่พอใจมากและไม่พอใจ)
- $C_i = 1$ หมายถึง กลุ่มที่ไม่แน่ใจ
- $C_i = 2$ หมายถึง กลุ่มที่มีความพอใจในการทำงาน (พอใจและพอใจอย่างยิ่ง)

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

INC	หมายถึง เงินเดือนรวมกับรายได้พิเศษต่อเดือน
SEX	1 หมายถึง เพศชาย 0 หมายถึง เพศหญิง
FAC	หมายถึง คณะที่สำเร็จการศึกษา
GPA	หมายถึง เกรดเฉลี่ยสะสมที่สำเร็จการศึกษา
AGE	หมายถึง อายุ (ประสบการณ์ในการทำงาน)
SIZE	หมายถึง จำนวนบุตรในครัวเรือน (คน)
HOU	1 หมายถึง การมีบ้านเป็นของตนเอง 0 หมายถึง การไม่มีบ้านเป็นของตนเอง
F1	หมายถึง ปัจจัยด้านกระบวนการเรียนการสอน (Education Process)
F2	หมายถึง ปัจจัยด้านทักษะความเชี่ยวชาญ (Professional Skills)

F3	หมายถึง ปัจจัยด้านปฏิสัมพันธ์กับงานและผู้ร่วมงาน (Entrepreneurship)
F4	หมายถึง ปัจจัยด้านทักษะการทำงาน (Soft Skills)
F5	หมายถึง ปัจจัยด้านประสบการณ์ (Experience)
F6	หมายถึง ปัจจัยบริบททางสังคม (Social Context)

โดยปัจจัย F1-F6 เป็นปัจจัยต่าง ๆ ที่มีความสำคัญ (มากหรือน้อย) ต่อความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิตแต่ละคน โดยแบ่งน้ำหนักความสำคัญของแต่ละปัจจัยดังกล่าวเป็น 5 ระดับคะแนน ดังนี้

5 หมายถึง มากที่สุด	4 หมายถึง มาก	3 หมายถึง ปานกลาง
2 หมายถึง น้อย	1 หมายถึง น้อยที่สุด	

ส่วนที่ 2 การผลิตบัณฑิตตามความต้องการของตลาดแรงงาน

การศึกษาในส่วนที่ 2 เป็นการประเมินคุณภาพบัณฑิตจากคุณสมบัติของบัณฑิตที่พึงประสงค์ ทั้ง 5 ด้าน โดยมีวิธีดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

- 1) วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิตและคุณสมบัติของบัณฑิตทั้ง 5 ด้าน โดยใช้สถิติบรรยาย เช่น ค่าเฉลี่ย ความถี่ และร้อยละ
- 2) วิเคราะห์องค์ประกอบคุณสมบัติที่พึงประสงค์จากระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต โดยมีขั้นตอน ดังนี้

2.1) วิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทุกตัวโดยใช้สูตรเพียร์สัน เพื่อแสดงให้เห็นว่าตัวแปรซึ่งแต่ละตัวมีความสัมพันธ์กันค่อนข้างสูง ($r > 0.2$) ตรวจสอบเมทริกสหสัมพันธ์ว่าเป็นเมทริกเอกภาพหรือไม่ โดยใช้ Bartlett's test of sphericity ซึ่งเป็นการทดสอบค่าไคสแควร์ของดีเทอร์มิแนนท์ของเมทริกสหสัมพันธ์ในโปรแกรม SPSS เพื่อแสดงว่าข้อมูลเหมาะสมกับการวิเคราะห์ตัวประกอบ และใช้ดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) เพื่อตรวจสอบข้อมูลว่ามีความเหมาะสมสำหรับการวิเคราะห์องค์ประกอบ โดยพิจารณาจากค่า KMO

2.2) การสกัดตัวประกอบ เป็นการกำหนดหรือหาว่าควรมีตัวประกอบที่สำคัญกี่ตัว โดยใช้วิธีวิเคราะห์เนื้อหาตัวประกอบหลัก (principal component analysis) ตัวแปรสังเกตได้จะถูกเปลี่ยนรูปให้เป็นตัวประกอบหลัก ซึ่งเขียนในรูปผลบวกเชิงเส้นของตัวแปรสังเกตในรูปตัวแปรมาตรฐานทั้งหมด โดยที่ตัวแปรส่วนประกอบตัวแรกต้องอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้มากที่สุด จากนั้นจึงสร้างตัวแปรส่วนประกอบตัวที่สองที่ไม่สัมพันธ์กับตัวแรก ให้อธิบายความแปรปรวนของตัวแปรสังเกตได้ที่เหลืออยู่ให้มากที่สุดเรื่อย ๆ และเมื่อคิดรวมกันแล้วตัวแปรส่วนประกอบทุกตัวอธิบายความแปรปรวนของตัวแปรเดิมได้ 100%

2.3) การหมุนแกน เพื่อให้ตัวประกอบแต่ละตัวมีความชัดเจนและแตกต่างกันอย่างชัดเจนในการอธิบายตัวแปรเดิม โดยหมุนแกนแบบออร์โธโกนอล ด้วยวิธีแวนริแมกซ์ พิจารณาตัวประกอบตามเกณฑ์ โดยพิจารณาค่าไอเกนเท่ากับหรือมากกว่า 1 และมีตัวแปรที่อธิบายองค์ประกอบนั้น ๆ ตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป โดยในแต่ละตัวแปรมีค่าน้ำหนักตั้งแต่ 0.40 ขึ้นไป ซึ่งอธิบายความหมายได้ดี

2.4) นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลแปลผล และกำหนดข้อองค์ประกอบใหม่ให้สอดคล้องกับตัวแปรที่ได้มาจากการวิเคราะห์

3) ศึกษาคุณสมบัติสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้สอดคล้องตามความต้องการของตลาดแรงงาน

4) วิเคราะห์จุดแข็ง-จุดอ่อนของบัณฑิตในมุมมองผู้ใช้บัณฑิต

บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล

เนื้อหาบทนี้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์การศึกษาของบทที่ 1 โดยแบ่งการศึกษาเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพจริงของการทำงานหรือการศึกษาต่อของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปี 2253-2556 จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ โดยนำเสนอและอธิบายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับสถิติพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของข้อมูลทั่วไปของบัณฑิต ภาวการณ์ทำงาน และความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิต

ส่วนที่ 2 ผลการวิเคราะห์โอกาสที่บัณฑิตจะมีความพึงพอใจในการทำงาน โดยนำเสนอการสกัดปัจจัยปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานซึ่งเป็นตัวแปรอิสระ 21 ตัวแปรในแบบจำลองให้มีปัจจัยลดลงโดยใช้การวิเคราะห์องค์ประกอบของปัจจัยเชิงยืนยัน (Explorer factor analysis) หลังจากนั้นจึงใช้แบบจำลองโลจิสติกกลุ่ม เพื่อวิเคราะห์ความน่าจะเป็นของโอกาสที่บัณฑิตจะมีความพึงพอใจในการทำงาน และอธิบายผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งขึ้น

ส่วนที่ 3 ผลการวิเคราะห์องค์ประกอบสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้สอดคล้องตามความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำเสนอการสกัดปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของผู้ใช้บัณฑิต และคุณภาพบัณฑิตตามถึงจุดอ่อน – จุดแข็ง ของบัณฑิตในมุมมองของผู้ใช้บัณฑิต

1. การศึกษาสภาพจริงของการทำงานหรือการศึกษาต่อของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างซึ่งได้จากการตอบแบบสอบถามกลับเป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปี 2253-2556 จากมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จำนวน 476 คน ซึ่งแบ่งเป็นบัณฑิตจาก 7 คณะ ได้แก่ คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 34 คน คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ จำนวน 31 คน คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี จำนวน 19 คน คณะอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว จำนวน 12 คน คณะบริหารธุรกิจ จำนวน 330 คน คณะศิลปศาสตร์ จำนวน 28 คน และวิทยาลัยเพาะช่าง จำนวน 22 คน ซึ่งเมื่อพิจารณาตามเขตพื้นที่ในการสำเร็จการศึกษา พบว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากพื้นที่สาละยา จำนวน 122 คน พื้นที่บึงพระพิบูลย์ จักรวรรดิ จำนวน 222 คน พื้นที่วังไกลกังวล จำนวน 103 คน และพื้นที่เพาะช่าง จำนวน 29 คน ซึ่งเป็นเพศหญิง จำนวน 343 คน และเพศชาย จำนวน 133 คน

เมื่อพิจารณาข้อมูลภาวะการทำงานของบัณฑิตหลังสำเร็จการศึกษาในแต่ละประเด็น ดังนี้

1) สถานภาพการทำงาน พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่มีงานทำแล้ว จำนวน 431 คน คิดเป็นร้อยละ 90.5 ทำงานและกำลังศึกษาต่อด้วย จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 5.5 ศึกษาต่อ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 1.9 และยังไม่ได้ทำงาน จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.1 คน ซึ่งเมื่อพิจารณาแก่นักศึกษาที่ยังไม่ได้ทำงานส่วนใหญ่เป็นบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาปี 2556 จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ของบัณฑิตที่ยังไม่ได้งานทำทั้งหมด

2) ระยะเวลาในการมีงานทำหลังสำเร็จการศึกษา พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ได้งานทำทันที คิดเป็นร้อยละ 36.1 ภายในเวลา 1-3 เดือน คิดเป็นร้อยละ 30.9 ภายในเวลา 4-6 เดือน คิดเป็นร้อยละ 8.4 และใช้เวลา 7-12 เดือน คิดเป็นร้อยละ 4 และมากกว่า 1 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.7 นอกจากนี้ยังมีบัณฑิต ร้อยละ 11.1 ที่มีงานทำก่อนสำเร็จการศึกษา ซึ่งอาจกล่าวได้ว่า *บัณฑิตส่วนใหญ่หลังสำเร็จการศึกษาไม่เกิน 3 เดือน จะมีงานทำ คิดเป็นร้อยละ 67*

3) หลังสำเร็จการศึกษาแล้ว บัณฑิตร้อยละ 22.3 ที่คิดว่าสาขาวิชาที่ตนสำเร็จนั้นสามารถหางานได้ยาก และเมื่อพิจารณาในรายคณะ พบว่า *สัดส่วนของบัณฑิตคณะศิลปศาสตร์และคณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี* ตอบว่าหางานยากมีมากกว่าร้อยละ 50 และเมื่อพิจารณาเหตุผลในการหางานยากของบัณฑิตจากทุกคณะ พบว่า เหตุผลที่สำคัญเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย ได้แก่ สาขาที่จบมีการแข่งขันกันสูง ร้อยละ 10.9 วุฒิการศึกษาที่จบไม่ตรงกับวุฒิที่สมัคร ร้อยละ 9.7 เงินเดือนน้อยกว่าวุฒิที่จบ ร้อยละ 8.6 หน่วยงานเลือกสถาบันที่มีชื่อเสียง ร้อยละ 6.3 และหางานที่ตนชอบไม่ได้ ร้อยละ 6.1

4) ประเภทหน่วยงานที่บัณฑิตส่วนใหญ่ทำงาน ได้แก่ บริษัทเอกชน ร้อยละ 65.5 หน่วยงานราชการ ร้อยละ 16.6 และรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 6.7 ซึ่งเมื่อพิจารณาแต่ละคณะก็จะมีสัดส่วนสอดคล้องกับภาพรวมทุกคณะเช่นกัน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาอาชีพอิสระ ซึ่งมีสัดส่วนเพียง ร้อยละ 4.6 ซึ่งประเภทงานอิสระที่บัณฑิตทำนั้นส่วนใหญ่เป็นธุรกิจส่วนตัวหรือธุรกิจของครอบครัว รองลงมา คือ ค้าขาย และรับจ้าง/งานบริการ

5) รายได้หลักของบัณฑิตในแต่ละคณะ (ตาราง 1)

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบการกระจายรายได้หลักของบัณฑิตแต่ละคณะ

คณะ (จำนวนคน)	ค่าเฉลี่ย	ฐาน นิยม	P10	P25	P50 (มัธยฐาน)	P75	P90
วิศวกรรมศาสตร์ (19)	22,693	30,000	14,160	17,000	20,000	30,000	35,000
สถาปัตยกรรมศาสตร์ และการออกแบบ (22)	28,340	20,000	14,400	15,000	18,150	20,000	22,000
อุตสาหกรรมและ เทคโนโลยี (16)	14,042	15,000	9,500	11,795	14,500	15,746.5	19,000
อุตสาหกรรมการโรงแรม และการท่องเที่ยว (5)	14,200	12,000	12,000	12,000	14,000	15,000	18,000
บริหารธุรกิจ (218)	18,936	15,000	10,900	14,000	16,000	20,000	25,000
เพาะช่าง (15)	28,589	18,000	13,000	14,000	17,000	18,800	22,000
ศิลปศาสตร์ (18)	20,951	15,000	14,500	15,000	17,025	21,500	35,000
รวม	20,077	15,000	11,500	14,250	16,000	20,000	26,000

หมายเหตุ : P5...P95 แสดงค่าเปอร์เซ็นต์ไทล์

รายได้ในการทำงานโดยเฉลี่ยต่อเดือนของบัณฑิตในภาพรวมทั้งมหาวิทยาลัยประมาณ 20,077 บาท โดยบัณฑิตส่วนใหญ่จะมีรายได้ต่อเดือนประมาณ 15,000 บาท และมีค่ามัธยฐาน 16,000 บาท ซึ่งเมื่อพิจารณา เปรียบเทียบการกระจายของข้อมูลรายได้หลักแต่ละคณะ เพื่อแสดงข้อมูลแต่ละเปอร์เซ็นต์ไทล์ และเปรียบเทียบระหว่างค่าเฉลี่ยกับค่ามัธยฐาน (P50) พบว่า บัณฑิตที่สำเร็จจากคณะสถาปัตยกรรมและการออกแบบและวิทยาเพาะช่างมีรายได้หลักแตกต่างกันมาก เนื่องจากบัณฑิตบางท่านมีรายได้สูงมาก ประกอบกับจำนวนบัณฑิตที่ตอบข้อมูลเรื่องรายได้มีจำนวนน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงขอพิจารณาเปรียบเทียบจากค่ามัธยฐานของแต่ละคณะเป็นหลัก ซึ่งน่าจะสามารถเปรียบเทียบกันได้ และพบว่าบัณฑิตจากคณะวิศวกรรมศาสตร์มีรายได้สูงสุด เมื่อพิจารณาจากค่าฐานนิยม (30,000 บาท) และค่ามัธยฐาน (20,000 บาท) และเมื่อพิจารณาจากภาพรวมการกระจายรายได้ในระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์เดียวกันก็สูงกว่าคณะอื่นอย่างชัดเจน รองลงมาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ วิทยาลัยเพาะช่าง คณะศิลปศาสตร์ คณะบริหารธุรกิจ คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี และคณะอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว

6) ลักษณะงานที่บัณฑิตทำมีความสอดคล้องกับหลักสูตรหรือสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ร้อยละ 41.8 สอดคล้องบางส่วน ร้อยละ 39.5 ไม่สอดคล้อง ร้อยละ 14.3 และไม่ตอบร้อยละ 4.4 และเมื่อพิจารณาลักษณะงานที่มีความสอดคล้องกับสาขาวิชาที่สำเร็จตามสัดส่วนของแต่ละคณะ จากมากไปน้อย พบว่า คณะวิศวกรรมศาสตร์มีความสอดคล้องมากที่สุด ร้อยละ 79 รองลงมาคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ ร้อยละ 70 ซึ่งใกล้เคียงกับวิทยาลัยเพาะช่าง ร้อยละ 68 คณะบริหารธุรกิจ ร้อยละ 38 คณะอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว ร้อยละ 33 และคณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี ร้อยละ 31

นอกจากนี้งานที่บัณฑิตทำในปัจจุบันนั้นได้นำความรู้จากสาขาวิชาที่เรียนไปประยุกต์ในหน้าที่การงานในระดับที่มากและมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 35 และ 21 ตามลำดับ และเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า บัณฑิตจากคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบได้นำความรู้จากสาขาวิชาที่เรียนไปประยุกต์ในการทำงานได้มากถึงมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 80

บัณฑิตที่ทำงานแล้วต่างแสดงความคิดเห็นว่าวิชาหรือทักษะที่จะเป็นประโยชน์ในการทำงานมากที่สุด คือ ทักษะวิชาชีพ ภาษา และคอมพิวเตอร์หรือไอที ตามลำดับ

7) บัณฑิตมีความพึงพอใจในงานที่ทำอยู่ปัจจุบันในระดับพอใจและพอใจอย่างยิ่ง คิดเป็นร้อยละ 62.6 และ 16.9 ตามลำดับ หรือกล่าวได้ว่าร้อยละ 80 มีความพอใจในงานที่ตนเองทำอยู่ และมีสัดส่วนที่ไม่พอใจในงานปัจจุบันเพียงร้อยละ 5 และปัญหาส่วนใหญ่ที่บัณฑิตพบขณะทำงานคือ ค่าจ้างค่าตอบแทนน้อย และทำงานไม่ตรงกับความรู้และความสามารถที่ตนมี เป็นต้น

เมื่อทดสอบค่าสหสัมพันธ์ระหว่างระดับความพึงพอใจในงานของบัณฑิตกับรายได้หลักต่อเดือนของบัณฑิต พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.5

เมื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิตแต่ละคณะ พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญ .05 หรือกล่าวได้ว่า บัณฑิตทั้ง 6 คณะ 1 วิทยาลัย มีความพึงพอใจในการทำงานหลังสำเร็จการศึกษาไม่แตกต่างกัน ซึ่งแสดงระดับความพึงพอใจในภาพรวม ดังนี้

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานปัจจุบันของบัณฑิต

ปัจจัย	ระดับความสำคัญของปัจจัย		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
1. การสำเร็จการศึกษาในสาขาดังกล่าว	3.84	0.970	มาก
2. การฝึกงาน	3.79	0.994	มาก
3. การเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรเพียงพอ	3.74	0.935	มาก
4. การนำความรู้ไปใช้ทำงานได้จริง	3.70	0.902	มาก
5. การมีความรู้และเข้าใจในงานและระบบการทำงาน	3.84	0.861	มาก
6. ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ	3.54	0.994	มาก
7. ความสามารถในการใช้ข้อมูลสารสนเทศ	3.43	1.052	มาก
รวม	3.791	0.482	มาก

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานปัจจุบันของบัณฑิต (ต่อ)

ปัจจัย	ระดับความสำคัญของปัจจัย		
	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ความหมาย
8. ความขยัน และพยายามในการทำงาน	4.11	0.800	มาก
9. ความรับผิดชอบและการเอาใจใส่ในการทำงาน	4.42	0.674	มากที่สุด*
10. ความกระตือรือร้นและชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ	4.43	0.633	มากที่สุด*
11. ความชอบและรักในงานที่ทำ	4.22	0.758	มากที่สุด*

12. ความสามารถในการนำเสนองาน	3.98	0.807	มาก
13. ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ดี	3.88	0.784	มาก
14. ความสามารถในการเป็นผู้นำ	3.87	0.747	มาก
15. ความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น	3.95	0.767	มาก
16. ความสามารถในการทำงานเป็นทีม	4.14	0.736	มาก
17. เคยทำงานแบบเดียวกันมาก่อน	3.81	1.039	มาก
18. เคยฝึกอบรมงานแบบเดียวกันมาก่อน	3.18	1.157	ปานกลาง
19. เคยทำงานในวิชาชีพที่ใกล้เคียงกัน	3.10	1.159	ปานกลาง
20. ครอบครัวยุติสนุนทางการเงิน	3.14	1.204	ปานกลาง
21. ความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลภายในบริษัท	3.59	1.173	มาก
รวม	3.791	0.482	มาก

หมายเหตุ เกณฑ์ค่าเฉลี่ยระดับความพึงพอใจ 1-1.8 คือ น้อยที่สุด 1.81-2.6 คือ น้อย 2.61-3.4 คือ ปานกลาง 3.41-4.2 คือ มาก และ 4.21-5 คือ มากที่สุด*

จากตารางที่ 2 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานมากที่สุด 3 ลำดับแรก คือ ความกระตือรือร้นและชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ความรับผิดชอบและการเอาใจใส่ในการทำงาน และความชอบและรักในงานที่ทำ ตามลำดับ

8) แนวโน้มในอนาคตสำหรับความต้องการเป็นผู้ประกอบการหรือทำธุรกิจส่วนตัวบัณฑิตมี ร้อยละ 70 คาดว่าจะใช้เวลาไม่เกิน 5 ปี คิดเป็นร้อยละ 26 ใช้เวลา 5-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 52 และมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 22 โดยบัณฑิตส่วนใหญ่มีความสนใจจะทำธุรกิจเกี่ยวกับร้านอาหาร และเครื่องดื่ม ร้อยละ 36 ของผู้ตอบ

9) ข้อเสนอแนะที่บัณฑิตฝากไว้ให้กับมหาวิทยาลัยในการเตรียมความพร้อมบัณฑิตที่สำเร็จ การศึกษาไปแล้วหรือบัณฑิตรุ่นต่อไปเพื่อเตรียมพร้อมในการเป็นผู้ประกอบการในอนาคต โดยเรียงลำดับจากข้อเสนอแนะมากไปน้อยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นดังกล่าวตามลำดับ ดังนี้

- การสร้างแรงจูงใจและจิตสำนึกในการเป็นผู้ประกอบการที่ดีแก่นักศึกษา
- การสนับสนุนข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ เช่น ข้อมูลทางวิชาการ การหาแหล่งทุน กู้ยืม และการให้คำปรึกษาทางธุรกิจ เป็นต้น
- ควรมีการจำลองการทำธุรกิจในสถานศึกษาเพื่อให้นักศึกษาจะได้ปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่องและ นำความรู้ที่ได้เรียนมาประยุกต์ใช้ได้ถูกต้อง
- เพิ่มและปรับเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารธุรกิจให้ทันสมัยและนำไปใช้ได้จริง จึงเห็น ควรยกตัวอย่างหรือกรณีศึกษาจากใจที่ยั่งยืนในแวดวงธุรกิจ
- พานักศึกษาไปดูงานจากสถานประกอบการจริงที่ประสบความสำเร็จ

10) หลักสูตรของมหาวิทยาลัยควรเพิ่มรายวิชาที่จะเป็นประโยชน์ต่อการทำงานมากขึ้น ได้แก่ รายวิชาที่สามารถนำไปฝึกปฏิบัติจริงได้เพิ่มขึ้น รายวิชาภาษาอังกฤษ รายวิชาเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ และการใช้งานอินเทอร์เน็ต และเทคนิคการวิจัย เป็นต้น

การทดสอบสมมติฐานทางสถิติ ที่กำหนดไว้ในบทที่ 1 พบว่า

สมมติฐานที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมครัวเรือนบัณฑิตกับความพึงพอใจในงานที่ทำ

ตัวแปรทางเศรษฐกิจ ได้แก่ รายได้ของครอบครัว และค่าใช้จ่ายของครอบครัว

ตัวแปรทางสังคม ได้แก่ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และอาชีพหลักของครอบครัว
จำนวนสมาชิกครอบครัว และการมีบ้านเป็นของตนเอง

เมื่อวิเคราะห์หาความสัมพันธ์สหสัมพันธ์ระหว่างระดับความพึงพอใจในการทำงานกับรายได้ และรายจ่ายของครอบครัว โดยใช้สถิติสหสัมพันธ์ (pearson correlation) พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กันทางสถิติ ที่ระดับนัยสำคัญ .05

เมื่อวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานในตัวแปรทางสังคมที่แตกต่างกัน โดยใช้สถิติวิเคราะห์ความแปรวนแบบทางเดียวของค่าเฉลี่ยประชากรมากกว่า 2 กลุ่ม (one way anova) และสถิติการทดสอบที พบว่า อาชีพหลักของหัวหน้าครัวเรือนมีผลต่อระดับความพึงพอใจในการทำงานที่แตกต่างที่ระดับนัยสำคัญ .05 ดังนี้

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิตจำแนกตามอาชีพหัวหน้าครัวเรือน

อาชีพหัวหน้าครัวเรือน	ความพึงพอใจในการทำงาน			
	จำนวน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การทดสอบค่าเฉลี่ยระหว่างคู่ (LSD)
1.รับราชการ/พนักงานรัฐวิสาหกิจ	84	3.87	0.741	1-2
2.พนักงาน/ลูกจ้างบริษัทห้างร้าน	73	3.62	0.844	2-1,2-3,2-4,2-5,2-6
3.ค้าขาย/ประกอบธุรกิจส่วนตัว	134	4.04	0.687	3-2
4.เกษตรกรกรม/ประมง	61	3.97	0.774	4-2
5.รับจ้าง	89	3.87	0.726	5-2
6.อื่น ๆ (ว่างงาน/ไม่มีรายได้)	15	4.20	0.676	6-2
รวม	456	3.90	0.754	P-Value = 0.003

จากตารางที่ 3 พบว่า อาชีพหัวหน้าครัวเรือนของบัณฑิตมีผลทำให้ค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ บัณฑิตที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีอาชีพพนักงาน/ลูกจ้างบริษัทห้างร้านมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจต่ำกว่าบัณฑิตที่มีหัวหน้าครัวเรือนมีอาชีพอื่น ๆ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

นอกจากนี้พบว่าบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในแต่ละคณะมีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในการทำงานไม่แตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

สมมติฐานที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษากับการประกอบอาชีพ (occupational choices) และรายได้ทั้งหมด

เมื่อพิจารณารายได้ทั้งหมดของบัณฑิต(รายได้หลักและรายได้เสริมในแต่ละเดือน) ในแต่ละสาขาวิชา พบว่า มีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 กล่าวคือ สาขาเทคโนโลยีวิศวกรรมการออกแบบแม่พิมพ์ มีรายได้เฉลี่ยสูงสุดเดือนละ 57,625 บาท รองลงมาสาขาการจัดการงานก่อสร้าง มีรายได้เฉลี่ยเดือนละ 51,067 บาท แต่เมื่อพิจารณาแยกตามคณะ พบว่าค่าเฉลี่ยของรายได้ทั้งหมดมีความแตกต่างกันที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.1 กล่าวคือ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบมีรายได้ทั้งหมดสูงสุด ประมาณ 22,242 บาท/เดือน

2. การวิเคราะห์โอกาสที่บัณฑิตจะมีความพึงพอใจในการทำงาน

การวิเคราะห์งานส่วนนี้แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ

- 1) วิเคราะห์องค์ประกอบที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิต
- 2) วิเคราะห์ตามแบบจำลองโลจิสติกพหุกลุ่ม

2.1 การวิเคราะห์องค์ประกอบที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิต

การศึกษาส่วนนี้เป็นส่วนหนึ่งของการคัดเลือกตัวแปรอิสระเข้าสู่แบบจำลองโลจิสติกพหุกลุ่ม โดยการสกัดตัวแปรให้ลดลง โดยการคำนวณค่าความแปรปรวน-ความแปรปรวนร่วมขนาด 21x21 และเมื่อตรวจสอบเงื่อนไขของการใช้เทคนิควิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Exploratory factor analysis) พบว่าเป็นตามเกณฑ์และข้อมูลมีความเหมาะสมในการใช้วิธีดังกล่าว ซึ่งพิจารณาจากค่า KMO เท่ากับ 0.856 (มีค่ามากเข้าใกล้หนึ่ง) ต่อจากนั้นวิเคราะห์องค์ประกอบโดยวิธีประกอบหลัก และหมุนแกนตัวประกอบแบบอโรทอนอลด้วยวิธีแวนแมกซ์ เมื่อพิจารณาตามเกณฑ์ที่กำหนดว่าตัวประกอบที่สำคัญนั้นต้องมีค่าไอเกนเท่ากับหรือมากกว่า 1 และจะต้องประกอบด้วยตัวแปรตั้งแต่ 3 ตัวแปรขึ้นไป โดยแต่ละตัวแปรจะต้องมีน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ 0.4 ขึ้นไป พบว่า ได้องค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบ ดังตาราง 4

ตารางที่ 4 ค่าไอเกน ร้อยละของความแปรปรวน และร้อยละสะสมของความแปรปรวนในแต่ละองค์ประกอบของความพึงพอใจในการทำงาน

องค์ประกอบ	ค่าไอเกน	ร้อยละของความแปรปรวน	ร้อยละสะสมของความแปรปรวนร่วม
1	6.192	29.483	29.483
2	2.380	11.333	40.817
3	2.103	10.014	50.831
4	1.681	8.007	58.838

จากตารางที่ 4 แสดงองค์ประกอบที่สำคัญ 4 องค์ประกอบที่สำคัญ คือ องค์ประกอบที่ 1 มีค่าไอเกนเท่ากับ 6.102 มีค่าร้อยละความแปรปรวนเท่ากับ 29.483 ตัวประกอบที่ 2 มีค่าไอเกนเท่ากับ 2.380 มีค่าร้อยละความแปรปรวนเท่ากับ 11.333 องค์ประกอบที่ 3 มีค่าไอเกน 2.103 มีค่าร้อยละความแปรปรวนเท่ากับ 10.014 และองค์ประกอบที่ 4 มีค่าไอเกน 1.681 มีค่าร้อยละความแปรปรวนเท่ากับ 8.007

ต่อจากนั้นแสดงน้ำหนักองค์ประกอบที่เหมาะสมของแต่ละตัวแปรในการถูกจัดอยู่ในองค์ประกอบเดียวกัน

ตารางที่ 5 องค์ประกอบที่ 1 ทักษะการทำงาน (soft skills)

ตัวแปร	ทักษะการทำงาน (soft skills)	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	ความกระตือรือร้นและชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ	0.739
2	ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ดี	0.734
3	ความสามารถในการเป็นผู้นำ	0.726
4	ความชอบและรักงานที่ทำ	0.685
5	ความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในการทำงาน	0.683
6	ความสามารถในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น	0.666
7	ความสามารถในการนำเสนองาน	0.655
8	ความสามารถในการทำงานเป็นทีม	0.649
9	ความขยันและความพยายามในการทำงาน	0.507
ค่าร้อยละของความแปรปรวน 29.483		
ค่าไอเกน 6.192		

จากตารางที่ 5 องค์ประกอบที่ 1 ทักษะการทำงาน ประกอบด้วย 9 ตัวแปร น้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด 3 ตัวแปรแรก ได้แก่ ความกระตือรือร้นและชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ความสามารถในการแก้ปัญหาที่ดี และความสามารถในการเป็นผู้นำ ตามลำดับ องค์ประกอบนี้มีค่าความแปรปรวนร้อยละ 29.483 มีค่าไอเกน 6.192

ตารางที่ 6 องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการเรียนการสอน (education process)

ตัวแปร	กระบวนการเรียนการสอน (education process)	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	สาขาที่สำเร็จการศึกษา	0.806
2	การฝึกงานขณะศึกษา	0.787
3	การนำความรู้ที่เรียนมาใช้ในการทำงานได้จริง	0.753
4	การเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรเพียงพอกับคุณสมบัติที่จะสามารถทำงาน	0.652
5	การมีความรู้และเข้าใจระบบการทำงาน	0.640
ค่าร้อยละของความแปรปรวน 11.333		
ค่าไอเกน 2.380		

จากตารางที่ 6 องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการเรียนการสอน ประกอบด้วย 5 ตัวแปร
น้ำหนักองค์ประกอบมากที่สุด 3 ตัวแปรแรก ได้แก่ สาขาที่สำเร็จการศึกษา การฝึกงานขณะศึกษา และ
การนำความรู้ที่เรียนมาใช้ในการทำงานได้จริง ตามลำดับ องค์ประกอบนี้มีค่าความแปรปรวนร้อยละ
11.333 มีค่าไอเกน 2.380

ตารางที่ 7 องค์ประกอบที่ 3 ประสบการณ์และการสนับสนุนทางการเงินจากครอบครัว

ตัวแปร	ประสบการณ์และการสนับสนุนทางการเงินจากครอบครัว	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	เคยฝึกอบรมงานแบบเดียวกันมาก่อน	0.852
2	เคยทำงานในวิชาชีพที่ใกล้เคียง	0.837
3	การสนับสนุนทางการเงินจากครอบครัว	0.722
4	เคยทำงานแบบเดียวกันมาก่อน	0.418
ค่าร้อยละของความแปรปรวน		10.014
ค่าไอเกน		2.103

จากตารางที่ 7 องค์ประกอบที่ 3 ประสบการณ์และการสนับสนุนทางการเงินจากครอบครัว
ประกอบด้วย 3 ตัวแปรแรก ได้แก่ เคยฝึกอบรมงานแบบเดียวกันมา เคยทำงานในวิชาชีพที่ใกล้เคียง
และการสนับสนุนทางการเงินจากครอบครัว ตามลำดับ องค์ประกอบนี้มีค่าความแปรปรวนร้อยละ
10.014 มีค่าไอเกน 2.103

ตารางที่ 8 องค์ประกอบที่ 4 ความสามารถเฉพาะบุคคล

ตัวแปร	ความสามารถเฉพาะบุคคล	น้ำหนักองค์ประกอบ
1	ความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในบริษัท	0.701
2	ความสามารถในการใช้ข้อมูลสารสนเทศ	0.568
3	ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ	-0.401
ค่าร้อยละของความแปรปรวน		8.007
ค่าไอเกน		1.681

จากตารางที่ 8 องค์ประกอบที่ 4 ความสามารถเฉพาะบุคคล ประกอบด้วย 3 ตัวแปรแรก
ได้แก่ ความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในบริษัท ความสามารถในการใช้ข้อมูลสารสนเทศ และความสามารถ
ในการใช้ภาษาอังกฤษ ตามลำดับ องค์ประกอบนี้มีค่าความแปรปรวนร้อยละ 8.007 มีค่าไอเกน
1.681

ดังนั้นจาก 21 ตัวแปร จัดให้เหลือเพียง 4 ตัวแปร โดยกำหนดชื่อตัวแปรใหม่ เพื่อคำนวณหา
factor score ไปใช้เป็นตัวแปรอิสระในแบบจำลองโลจิสติกพหุกลุ่มต่อไป และทำให้ทราบว่า
องค์ประกอบที่ 1 ทักษะการทำงาน เป็นปัจจัยสำคัญที่สุดที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงาน
รองลงมาคือ องค์ประกอบที่ 2 กระบวนการเรียนการสอน ซึ่งทั้งสององค์ประกอบนี้สถาบันการศึกษา

สามารถเตรียมความพร้อมในหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน และกิจกรรมด้านต่าง ๆ ให้แก่นักศึกษาก่อนที่สำเร็จการศึกษา

2.2 การวิเคราะห์ตามแบบจำลองโลจิสติกพหุกลุ่ม

การนำเสนอข้อมูลส่วนนี้ประกอบด้วยกลุ่มตัวอย่าง 476 คน เมื่อแบ่งระดับความพึงพอใจในงานที่ตนทำเป็น 3 ระดับ เพื่อใช้เป็นตัวแปรตามในการวิเคราะห์ในแบบจำลองต่อไป พบว่า กลุ่มที่ไม่พอใจ จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 9 กลุ่มที่ไม่แน่ใจ จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 15 และกลุ่มที่พึงพอใจในงาน จำนวน 363 คน คิดเป็นร้อยละ 76

ตารางที่ 9 ผลการประมาณความน่าจะเป็นของโอกาสที่บัณฑิตจะพึงพอใจในงานที่ตนทำ

Multinomial logistic regression

Number of obs = 261 LR chi2(32) = 51.36 Prob > chi = 0.0164 Pseudo R² = 0.1488

Log likelihood = -146.86007

ตัวแปร	RRR	S.E.	คำอธิบายตัวแปร
Not sure	no satisfied (base outcome)		ไม่แน่ใจ (ว่าพอใจหรือไม่พอใจ)
Inc	1.000025	.0000543	รายได้ทั้งหมดต่อเดือน
Sex	.7533964	.5954038	เพศหญิง
Fac			คณะวิศวกรรมศาสตร์
2	.3318324	918.5129	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
3	2.690862	7727.154	คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
4	.5994724	2493.286	คณะอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว
5	1.05e-07	.000212	คณะบริหารธุรกิจ
6	2.26e-07	.000455	วิทยาลัยเพาะช่าง
7	.9544437	2697.222	คณะศิลปศาสตร์
GPA	.5971929	.3795848	เกรดเฉลี่ยสะสม
AGE	.875098	.1428768	อายุ
SIZE	.7241758	.14306	จำนวนบุตรในครอบครัวเดิม
HOU	.4814942	.3886684	ไม่มีบ้านเป็นของตนเอง
F1	.8710817	.2428062	ทักษะการทำงาน
F2	1.347982	.4084117	กระบวนการเรียนการสอน
F3	1.025789	.3299408	ประสบการณ์และการเงินของครอบครัว
F4	.5282271*	.186321	ความสามารถเฉพาะบุคคล

ตารางที่ 9 ผลการประมาณความน่าจะเป็นของโอกาสที่บัณฑิตจะพึงพอใจในงานที่ตนทำ(ต่อ)

Multinomial logistic regression

Number of obs = 261 LR chi2(32) = 51.36 Prob > chi = 0.0164 Pseudo R² = 0.1488

Log likelihood = -146.86007

ตัวแปร	RRR	S.E.	คำอธิบายตัวแปร
Satisfied	no satisfied (base outcome)		พึงพอใจในงานที่ทำ
Inc	1.000046	.0000487	รายได้ทั้งหมดต่อเดือน
Sex	1.16843	.8445174	เพศหญิง
Fac			คณะวิศวกรรมศาสตร์
2	1.246894	3,451.41	คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ
3	2.709002	7,779.25	คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี
4	2.038752	8,479.44	คณะอุตสาหกรรมการโรงแรมและการท่องเที่ยว
5	2.46e-07	.000497	คณะบริหารธุรกิจ
6	2.03e-07	.000409	วิทยาลัยเพาะช่าง
7	1.594184	4,505.11	คณะศิลปศาสตร์
GPA	.6587789	.355519	เกรดเฉลี่ยสะสม
AGE	1.070036	.1352459	อายุ
SIZE	.8988008	.1274628	จำนวนบุตรในครอบครัวเดิม
HOU	.8671918	.5787334	ไม่มีบ้านเป็นของตนเอง
F1	1.379935	.3329798	ทักษะการทำงาน
F2	1.679949*	.4473858	กระบวนการเรียนการสอน
F3	1.242753	.3433653	ประสบการณ์และการเงินของครอบครัว
F4	1.140727	.3272951	ความสามารถเฉพาะบุคคล

หมายเหตุ : * ที่ระดับนัยสำคัญ .01

Relative-Risk Ratios (RRR) , Standard Error (S.E.)

จากตารางที่ 9 ผลการประมาณระบบความสัมพันธ์ กำหนดให้ตัวแปรตาม คือ ระดับความพึงพอใจในการทำงาน โดย 0 = กลุ่มที่ไม่พอใจในการทำงาน (กลุ่มที่ใช้เป็นฐานในการเปรียบเทียบ) 1 = กลุ่มที่ไม่แน่ใจ และ 2 = กลุ่มที่พอใจในการทำงาน โดยมีข้อสันนิษฐานว่าตัวแปรตามมีความสัมพันธ์กับชุดตัวแปรอิสระ โดยใช้แบบจำลองโลจิสติกทุกกลุ่ม ที่ระดับนัยสำคัญ .05 และ .10

ผลการวิเคราะห์จากการประมาณของทั้งสองสมการ พบว่า

สมการแรก ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ในกลุ่มบัณฑิตที่ไม่แน่ใจในความพึงพอใจที่มีต่องานที่ทำอยู่นั้น พบว่า ปัจจัยที่เรียกว่า *ความสามารถเฉพาะบุคคล* ซึ่งประกอบด้วย 1) ความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลในบริษัท 2) ความสามารถในการใช้ข้อมูลสารสนเทศ และ 3) ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ เมื่อไรก็ตามที่ความสามารถต่าง ๆ เหล่านี้เพิ่มขึ้น 1 เท่า จะ

ลดโอกาสที่บัณฑิตจะมีความไม่แน่ใจว่าพึงพอใจในงานที่ตนทำ ประมาณ 0.53 เท่า (ลดลงร้อยละ 47) เมื่อเปรียบเทียบกับบัณฑิตกลุ่มที่ไม่พึงพอใจในงานที่ตนทำ

สมการสอง ตัวแปรอิสระที่มีความสัมพันธ์ในกลุ่มบัณฑิตที่พึงพอใจที่มีต่องานที่ทำอยู่นั้น พบว่า ปัจจัยที่เรียกว่า *กระบวนการเรียนการสอน* ซึ่งประกอบด้วย 1) สาขาที่สำเร็จการศึกษา 2) การฝึกงานขณะศึกษา 3) การนำความรู้ที่เรียนมาใช้ในการทำงานได้จริง 4) การเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรเพียงพอกับคุณสมบัติที่จะสามารถทำงาน และ 5) การมีความรู้และเข้าใจระบบการทำงาน เมื่อไรก็ตามที่สถาบันการศึกษาเตรียมพร้อมปัจจัยต่าง ๆ ในกระบวนการเรียนการสอน เหล่านี้เพิ่มขึ้น 1 เท่า จะเพิ่มโอกาสที่บัณฑิตจะพึงพอใจในงานที่ตนทำประมาณ 1.68 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับบัณฑิตกลุ่มที่ไม่พึงพอใจในงานที่ตนทำ

3. องค์ประกอบสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้สอดคล้องตามความต้องการของตลาดแรงงาน

การศึกษาในส่วนนี้แบ่งเป็น 3 ส่วน ได้แก่

3.1 ข้อมูลทั่วไป

งานส่วนนี้ต้องการวิเคราะห์คุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา โดยกลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 126 คน จากหลากหลายหน่วยงานและสถานประกอบการที่บัณฑิตทำงานอยู่ในปัจจุบัน แบ่งเป็นบัณฑิตจากแต่ละคณะ ดังนี้

- 1) คณะบริหารธุรกิจ จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7
- 2) คณะศิลปศาสตร์ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 8.7
- 3) คณะวิศวกรรมศาสตร์ จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9
- 4) วิทยาลัยเพาะช่าง จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 7.9
- 5) คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.6
- 6) คณะอุตสาหกรรมและเทคโนโลยี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 2.4
- 7) คณะอุตสาหกรรมและการโรงแรม จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 0.8

ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นผู้ใช้บัณฑิต แบ่งเป็นชาย ร้อยละ 40.5 และหญิง ร้อยละ 50.5 โดยมีอายุในแต่ละช่วง ดังนี้ 1) ต่ำกว่า 30 ปี ร้อยละ 12.7 2) อายุ 30-34 ปี ร้อยละ 10.3 3) อายุ 35-39 ปี ร้อยละ 33 4) อายุ 40-44 ปี ร้อยละ 15.1 5) อายุ 45-49 ปี ร้อยละ 12.7 และ 6) อายุ 50 ปีขึ้นไป ร้อยละ 23 โดยผู้ใช้บัณฑิตมีประสบการณ์ทำงานเฉลี่ย 16 ปี และส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 65.1 รองลงมาระดับการศึกษาปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 30.2 โดยแบ่งประเภทสถานที่ทำงานเป็นหน่วยงานของรัฐ/รัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 35.7 และภาคเอกชน ร้อยละ 64.3 ซึ่งผู้ใช้บัณฑิตจะเป็นคนประเมินบัณฑิตว่ามีระดับความพึงพอใจในคุณสมบัติของบัณฑิตในด้านต่าง ๆ ดังตาราง

ตารางที่ 10 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพ

คุณสมบัติของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต				
	MEAN	S.D.	Min	Max	ความหมาย
ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ					
1. มีความเมตตา กรุณา และช่วยเหลือผู้อื่น	4.10	0.674	2	5	มาก
2. พูดความจริงไม่กล่าวร้ายผู้อื่น	4.10	0.679	1	5	มาก
3. พิจารณาสິงต่างๆ ด้วยความยุติธรรม และถูกต้อง	4.06	0.696	2	5	มาก
4. สามารถควบคุมตนเอง และพึงตนเองได้	3.99	0.710	2	5	มาก
5. มีความซื่อสัตย์ และสุจริตทั้งต่อตนเอง และต่อผู้อื่น	4.36	0.651	2	5	มากที่สุด
6. มีความรับผิดชอบ	4.21	0.696	3	5	มากที่สุด
7. มีวินัย	4.09	0.756	2	5	มาก
8. มีความสำรวมทั้งกาย วาจา และใจ	4.06	0.690	2	5	มาก
9. มีความอดทน อดกลั้น	3.96	0.763	2	5	มาก
10. มีความประหยัด มัธยัสถ์ ทั้งส่วนตน และส่วนรวม	4.05	0.747	2	5	มาก
11. มีความเสียสละ	4.00	0.727	2	5	มาก
12. ทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร	4.14	0.701	2	5	มาก
13. ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.18	0.650	3	5	มาก
14. มีน้ำใจ และประพฤติตัวอยู่ในศีลธรรมอันดี	4.20	0.645	3	5	มาก
15. มีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือผู้ร่วมงาน	4.20	0.704	2	5	มาก
รวม	4.11	0.559	2.67	5	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า 1) บัณฑิตมีความซื่อสัตย์สุจริตทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น และ 2) มีความรับผิดชอบ อยู่ในความพึงพอใจระดับมากที่สุด

ตารางที่ 11 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตด้านทักษะทางปัญญา

คุณสมบัติของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต				
	MEAN	S.D.	Min	Max	ความหมาย
ด้านทักษะทางปัญญา					
1.มีความสามารถระบุความรู้ทฤษฎีต่างๆ หรือความรู้ที่เป็นพื้นฐานทางวิชาชีพเฉพาะสาขาได้	3.89	0.684	2	5	มาก
2.มีความสามารถตีความขยายความ แปลความ ย่อความ จับใจความได้	3.78	0.668	2	5	มาก
3.มีความสามารถนำความรู้เชิงทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์การทำงานใหม่ๆได้	3.87	0.748	2	5	มาก
4.มีการนำทักษะทางวิชาการและวิชาชีพมาพัฒนาและสร้างสิ่งใหม่ ๆ ในการทำงาน	3.83	0.807	1	5	มาก
5. ความสามารถในการนำเสนอความคิดเห็น	3.67	0.788	1	5	มาก
รวมเฉลี่ย	3.81	0.631	1.60	5	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจด้านทักษะทางปัญญาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า บัณฑิตมีความสามารถระบุความรู้ทฤษฎีต่าง ๆ หรือความรู้ที่เป็นพื้นฐานทางวิชาชีพเฉพาะสาขา มีความพึงพอใจสูงที่สุดเท่ากับ 3.89 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 12 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตด้านทักษะการทำงาน

คุณสมบัติของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต				
	MEAN	S.D.	Min	Max	ความหมาย
ด้านทักษะการทำงาน					
1.มีความคล่องแคล่วในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ สามารถเสนอแนะและให้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจได้	3.67	0.679	2	5	มาก
2.มีความสามารถในการแก้ปัญหา และทำงานท่ามกลางความกดดันได้	3.68	0.723	2	5	มาก
3.มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน และแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง	3.75	0.789	2	5	มาก
4.มีวิจรรย์ญาณและสามารถไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล	3.84	0.674	2	5	มาก
5.มีการพัฒนาทักษะทางวิชาการและวิชาชีพ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน	3.83	0.705	2	5	มาก
6.มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน	3.75	0.807	2	5	มาก
7.ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน	3.70	0.803	2	5	มาก
8.การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี	4.09	0.693	2	5	มาก
รวมเฉลี่ย	3.78	0.59	2.25	5	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจด้านทักษะการทำงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า บัณฑิตมีการปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี มีความพึงพอใจสูงสุดเท่ากับ 4.09 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 13 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

คุณสมบัติของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต				
	MEAN	S.D.	Min	Max	ความหมาย
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ					
1. มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดจนงานสำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยดี	4.08	0.601	2	5	มาก
2. มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และรับทั้งผิดและชอบจากผลการปฏิบัติของตน	4.09	0.594	3	5	มาก
3. มีทักษะในการทำงานเป็นทีม	4.01	0.687	2	5	มาก
4. มีการปฏิบัติตามกฎหมาย สัญญา และข้อตกลง	4.10	0.643	2	5	มาก
5. มีความสามารถในการรักษาสาธารณสมบัติได้เป็นอย่างดี	4.08	0.688	2	5	มาก
6. มีภาวะความเป็นผู้นำ	3.53	0.826	1	5	มาก
7. ความสามารถในการประสานงาน	3.86	0.756	1	5	มาก
รวมเฉลี่ย	3.96	0.541	2.29	5	มาก

จากตารางที่ 13 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า บัณฑิตมีการปฏิบัติตามกฎหมาย สัญญา และข้อตกลง มีความพึงพอใจสูงที่สุดเท่ากับ 4.10 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

ตารางที่ 14 ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข/การสื่อสาร/การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

คุณสมบัติของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต				
	MEAN	S.D.	Min	Max	ความหมาย
ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข/การสื่อสาร/การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
1. มีความคล่องแคล่วในการใช้ตัวเลข และ แปลผลวิเคราะห์ต่างๆ	3.72	0.723	2	5	มาก
2. มีความสามารถในการฟัง พูด อ่าน และ เขียนภาษาไทยได้อย่างคล่องแคล่ว ถูกต้อง และสร้างสรรค์	3.98	0.732	2	5	มาก
3. มีความสามารถในการฟัง พูด อ่าน และ เขียนภาษาต่างประเทศได้อย่างคล่องแคล่ว ถูกต้องและสร้างสรรค์	3.25	0.867	1	5	ปานกลาง
4. มีทักษะในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สำคัญสำหรับงานในหน้าที่ แสวงหาข้อมูล และการติดต่อสื่อสาร	4.10	0.747	2	5	มาก
5. มีทักษะในการใช้อุปกรณ์สำนักงานที่ทันสมัย	4.15	0.716	2	5	มาก
รวม	3.84	0.609	2	5	มาก

จากตารางที่ 14 พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข/การสื่อสาร/การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาในแต่ละประเด็น พบว่า บัณฑิตมีทักษะในการใช้อุปกรณ์สำนักงานที่ทันสมัย มีความพอใจสูงสุดเท่ากับ 4.15 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

3.2 คุณสมบัติสำคัญของบัณฑิตในมุมมองผู้ใช้บัณฑิต

ผู้วิจัยได้นำคุณสมบัติของบัณฑิตในแต่ละข้อย่อยมาจัดองค์ประกอบสำคัญใหม่โดยใช้สถิติวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน (Explorer factor analysis) ทั้งนี้เพื่อกำหนดน้ำหนักสำคัญต่าง ๆ ของคุณสมบัติของบัณฑิตในมุมมองของผู้ใช้บัณฑิตจากองค์ประกอบทั้งหมด 5 ด้าน เมื่อสกัดปัจจัยสำคัญเพื่อจัดลำดับความสำคัญใหม่ได้เพียง 1 องค์ประกอบ ซึ่งจากวิเคราะห์ในน้ำหนักสำคัญ 2 ลำดับแรกเป็นประเด็นสำคัญในด้านทักษะทางปัญญา และประเด็นอื่น ๆ สามารถเรียงลำดับตามน้ำหนักความสำคัญของความพึงพอใจที่มีต่อบัณฑิต ดังนี้

- 1) มีความสามารถนำความรู้เชิงทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ทำงานใหม่ ๆ ได้
- 2) มีความสามารถระบุความรู้ทฤษฎีต่าง ๆ หรือความรู้ที่เป็นพื้นฐานทางวิชาชีพเฉพาะสาขาได้
- 3) มีความสามารถในการนำเสนอความคิดเห็น
- 4) มีความคล่องแคล่วในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ สามารถเสนอแนะให้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจได้
- 5) มีความสามารถตีความ ขยายความ แปลความ ย่อความ จับใจความสำคัญได้
- 6) มีภาวะความเป็นผู้นำ
- 7) มีการนำทักษะทางวิชาการและวิชาชีพมาพัฒนาและสร้างสิ่งใหม่ ๆ ในการทำงาน
- 8) มีความสามารถในการแก้ปัญหา และทำงานท่ามกลางความกดดันได้
- 9) มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน
- 10) มีความสามารถในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาต่างประเทศได้อย่างคล่องแคล่ว ถูกต้องและสร้างสรรค์
- 11) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน
- 12) ความสามารถในการประสานงาน

ดังนั้นคุณสมบัติบัณฑิตดังที่กล่าวมาจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ เพื่อที่สถาบันจะได้คงรักษาและสร้างสรรค์สิ่งทีบัณฑิตพึงจะมีให้แก่บัณฑิตทุกคนเป็นมาตรฐานเดียวกันต่อไป

3.3 คุณภาพบัณฑิตและจุดแข็ง-จุดอ่อนของบัณฑิต

เมื่อผู้ใช้บัณฑิตทำการประเมินคุณสมบัติของบัณฑิตในด้านต่าง ๆ ดังที่กล่าวมาแล้วนั้น นอกจากนี้ผู้ใช้บัณฑิตได้ประเมินคุณภาพในการทำงานของบัณฑิตในภาพรวม ซึ่งวัดจากผลงานและประสบการณ์ที่ผ่านมา พบว่า บัณฑิตส่วนใหญ่มีคุณภาพการทำงานอยู่ในระดับคุณภาพสูง ร้อยละ 54.8 รองลงมาคุณภาพมาตรฐาน (ปานกลาง) ร้อยละ 35.7 คุณภาพสูงมาก ร้อยละ 7.9 และคุณภาพต่ำมาก ร้อยละ 1.6 ดังภาพประกอบ 1

คุณภาพในการทำงานของบัณฑิต
ภาพประกอบ 1 คุณภาพในการทำงานของบัณฑิต

จากการสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ใช้บัณฑิตจำนวน 126 คน เพื่อใช้วิเคราะห์จุดเด่นและจุดด้อยของบัณฑิตในด้านต่าง ๆ พบว่า ผู้ใช้บัณฑิตส่วนใหญ่คิดเห็นว่าความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นจุดเด่น คิดเป็นร้อยละ 91.3 รองลงมาคือ ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ คิดเป็นร้อยละ 84.9 โดยมีข้อเสนอแนะน่าสนใจเกี่ยวกับจุดเด่นดังนี้

- 1) บัณฑิตมีความตั้งใจทำงาน ขยัน อดทน กระตือรือร้นในการปฏิบัติหน้าที่
- 2) มีความรู้ทางวิชาการและทักษะต่าง ๆ ตรงตามความต้องการของสถานประกอบการ
- 3) เข้าใจงานง่าย เรียนรู้เร็ว

ซึ่งผู้ใช้บัณฑิตเสนอแนะการส่งเสริมสนับสนุนจุดเด่นให้เพิ่มขึ้น ดังนี้

- 1) ควรให้นักศึกษาเริ่มทำงานในระหว่างเรียนควบคู่กับการเรียนไปด้วย
- 2) ส่งเสริมและฝึกให้นักศึกษาแสดงความคิดเห็นในการเรียนและทำงานร่วมกัน
- 3) ส่งเสริมให้นักศึกษาเรียนรู้ทักษะทางวิชาการและวิชาชีพเพิ่มขึ้น
- 4) ควรเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ
- 5) เน้นเรียนวิชาเอกให้มากขึ้น

ขณะที่ผู้ใช้บัณฑิตคิดเห็นว่าความรู้ความสามารถทางวิชาการของบัณฑิตเป็นจุดด้อยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.7 รองลงมา คือ บุคลิกภาพและการพัฒนาตนเอง คิดเป็นร้อยละ 11.9 ซึ่งเป็นปัญหาในการทำงานที่ผู้ใช้บัณฑิตเห็นว่าต้องควรปรับปรุง และยังมีข้อเสนอแนะที่เป็นจุดด้อยของบัณฑิตที่สำคัญเพิ่มเติมเรียงตามลำดับความสำคัญของปัญหา กล่าวคือ บัณฑิตมีทักษะการใช้ภาษาอังกฤษต่ำ ไม่ค่อยกล้าแสดงออก ขาดความเป็นผู้นำ ขาดไหวพริบและความรอบคอบ มีทักษะทางคอมพิวเตอร์น้อย และมีความมั่นใจในตนเองมากเกินไปไม่ค่อยรับฟังผู้อื่น

ข้อเสนอแนะที่บัณฑิตควรแก้ไขปรับปรุงเพื่อให้ตรงกับความต้องการของตลาดแรงงาน ดังนี้

- 1) กระตุ้นให้นักศึกษามีความสนใจและเรียนรู้ภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้น
- 2) ควรเรียนรู้และสะสมประสบการณ์เพิ่มเติม
- 3) เพิ่มเติมทักษะการประสานงานติดต่อกับผู้อื่น
- 4) ส่งเสริมทักษะการคิดเชิงระบบให้มากขึ้น
- 5) ควรเรียนทฤษฎีวิชาชีพให้เข้าใจมากขึ้น

4. การสัมภาษณ์เชิงลึกของผู้ใช้บัณฑิตในประเด็นจุดอ่อนและจุดแข็งของบัณฑิต

สถานประกอบการที่ใช้บัณฑิตคณะบริหารธุรกิจสาขาการจัดการทั่วไปและสาขาการบัญชี ระบุถึงจุดเด่นของบัณฑิตสาขาการจัดการทั่วไปดังนี้คือ สามารถเรียนรู้งานได้เร็ว มีทักษะในการทำงานที่ดี มหาวิทยาลัยควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมในด้านการทำกิจกรรมร่วมกัน รวมทั้งควรที่จะให้มีอาจารย์คอยดูแลสำหรับนิสิตที่ทำกิจกรรม เช่น การสอนเพิ่มเติมให้นิสิตที่ทำกิจกรรมกับมหาวิทยาลัย สำหรับจุดด้อยของบัณฑิตสาขาการจัดการทั่วไปคือ ควรบริหารเวลาในการทำงานให้เป็น นอกจากนี้ในการทำงานควรรายงานผลความคืบหน้าของงานให้หัวหน้างานทราบและควรจัดทำคู่มือการทำงานให้เพื่อนร่วมงานได้ทราบและสามารถปฏิบัติงานได้อย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้สถานประกอบการได้กล่าวว่า สาขาการบัญชีมีจุดเด่นคือ มีความคิดสร้างสรรค์ อดทน มีส่วนร่วมในการเสนอความคิดใหม่มีทักษะในการทำงาน สถานประกอบการต้องการบัณฑิตที่จบมาแล้วสามารถทำงานได้เลย สำหรับจุดด้อยของบัณฑิตคือควรพัฒนาทางด้านภาษาอังกฤษ

สถานประกอบการที่ใช้บัณฑิตคณะวิศวกรรมศาสตร์ สาขาวิศวกรรมโยธาได้กล่าวถึงจุดเด่นของบัณฑิต คือ สามารถเรียนรู้งานได้อย่างรวดเร็ว มีการนำโปรแกรมต่างๆมาใช้ในการทำงาน ได้เป็นอย่างดี มหาวิทยาลัยควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมในด้านการทำงานจริงโดยให้รุ่นพี่มาเล่าประสบการณ์ในการทำงานให้รุ่นน้องฟัง

สถานประกอบการที่ใช้บัณฑิตคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ สาขาเทคโนโลยีสถาปัตยกรรมได้กล่าวถึงจุดเด่นของบัณฑิต คือ มีความขยันในการทำงาน นำความรู้ความสามารถมาใช้ในการทำงานได้เป็นอย่างดี เช่นสามารถการออกแบบตึกได้ดี

สถานประกอบการที่ใช้บัณฑิตวิทยาลัยเพาะช่าง สาขาออกแบบผลิตภัณฑ์ได้กล่าวถึงจุดเด่นของบัณฑิต คือ สามารถเรียนรู้งานได้อย่างรวดเร็ว เข้าใจในงาน สามารถนำไปประยุกต์ให้เข้ากับชิ้นงานได้ สามารถเรียนรู้โปรแกรมต่างๆในการทำงาน มหาวิทยาลัยควรให้การสนับสนุนและส่งเสริมให้นิสิตได้เรียนรู้ในส่วนงานที่เกี่ยวข้องสำหรับจุดด้อยของบัณฑิตคือควรเพิ่มในด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ให้มากขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาภาวะการทำงานของบัณฑิต กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ผู้วิจัยศึกษาสภาพจริงของการทำงานหรือการศึกษาต่อ วิเคราะห์โอกาสที่บัณฑิตจะมีความพึงพอใจในการทำงาน และศึกษาคุณสมบัติสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิตให้สอดคล้องตามความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งสามารถสรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ดังนี้

1. สรุปผลการวิจัย

การศึกษานี้สามารถสรุปผลการวิจัยได้ 3 ข้อ ตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1) ปัจจุบันบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปี 2553-2256 มีงานทำแล้ว คิดเป็นร้อยละ 90.5 บัณฑิตส่วนใหญ่ ร้อยละ 80 มีความพึงพอใจในงานที่ตนทำอยู่ บัณฑิตได้ทำงานมีความสอดคล้องกับหลักสูตรหรือสาขาวิชาที่สำเร็จการศึกษา ร้อยละ 41.8 สอดคล้องบางส่วน ร้อยละ 39.5 ไม่สอดคล้อง ร้อยละ 14.3 นอกจากนี้พบว่าอาชีพหลักหัวหน้าครัวเรือนของบัณฑิตมีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานที่แตกต่างกันทางสถิติ และบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาในสาขาวิชาที่แตกต่างมีผลให้รายได้จากการทำงานแตกต่างกันทางสถิติ แต่ระดับความพึงพอใจในการทำงานกับรายได้ไม่มีความสัมพันธ์กันทางสถิติ

2) ปัจจัยสำคัญที่สุดที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิต คือ ทักษะการทำงาน รองลงมา คือ กระบวนการเรียนการสอน นอกจากนี้องค์ประกอบของกระบวนการเรียนการสอนที่เพิ่มขึ้น 1 เท่า จะเพิ่มโอกาสที่บัณฑิตจะพึงพอใจในงานที่ตนทำประมาณ 1.68 เท่า เมื่อเปรียบเทียบกับบัณฑิตกลุ่มที่ไม่พึงพอใจในงานที่ตนทำ

3) ผู้ใช้บัณฑิตมีระดับความพึงพอใจเฉลี่ยในด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพมากที่สุด และได้ให้น้ำหนักสำคัญกับทักษะทางปัญญาซึ่งเกี่ยวข้องกับความสามารถนำความรู้ ทฤษฎีต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ทำงานหรือวิชาชีพเฉพาะสาขาซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญของบัณฑิตที่ทำให้ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิตอยู่ในเกณฑ์คุณภาพการทำงานระดับสูงมาก

2. อภิปรายผล

บัณฑิตส่วนใหญ่มีงานทำร้อยละ 90.5 และมีความพึงพอใจในงานที่ตนทำเกินกว่าร้อยละ 80 และได้ทำงานสอดคล้องกับสาขาที่เรียนเกินกว่าร้อยละ 70 และผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในคุณภาพการทำงานของบัณฑิตระดับที่สูงมาก ซึ่งผ่านเกณฑ์ดัชนีคุณภาพที่มหาวิทยาลัยต้องการ แต่รายได้ที่เพิ่มขึ้นไม่มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจในการทำงานจึงขัดแย้งกับผลการศึกษาของ Wenshu GAO และ Russell SMYTH (2010) ที่กล่าวว่ารายได้ที่เพิ่มขึ้นจะทำให้ความพึงพอใจในการทำงานเพิ่มขึ้นด้วย ส่วนปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการมีงานทำไม่มีความสัมพันธ์กับคณะหรือสาขาวิชา และตัวแปรในกระบวนการเรียนการสอนเป็นปัจจัยสำคัญในการได้งานทำที่เหมาะสมหรือมีความพึงพอใจในงานนั้นสอดคล้องกับผลการศึกษาของ Pham Thi Diem and Nguyen Minh Ha (2013) ส่วนความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตในด้านคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณในวิชาชีพมากที่สุด และให้ความสำคัญกับทักษะทางปัญญาซึ่งเกี่ยวข้องกับความสามารถนำความรู้ทฤษฎีต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์ทำงานหรือวิชาชีพเฉพาะสาขาซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญของบัณฑิตที่ทำให้ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิตอยู่ในเกณฑ์คุณภาพการทำงานระดับสูงมาก สอดคล้องกับบัณฑิตที่พึงประสงค์ของ สกอ. ที่ต้องการให้บัณฑิตมีความรู้คู่คุณธรรม

ดังนั้นผลการประเมินและติดตามบัณฑิตของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรีโกสินทร์ ทั้งด้านบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตนั้นให้ผลการศึกษาเป็นที่น่าพอใจมากและผ่านเกณฑ์วัดเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพด้วย และสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญมากขึ้นคือการปรับปรุงหลักสูตรให้ทันสมัยสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยในการคาดหวังให้บัณฑิตสำเร็จการศึกษาเพื่อเป็นผู้ประกอบการในอนาคต

3. ข้อเสนอแนะการวิจัย

การนำเสนอในส่วนนี้มีความสำคัญยิ่งต่อการศึกษาเพิ่มเติม โดยเฉพาะการพัฒนาหลักสูตรของแต่ละคณะเพื่อให้สอดคล้องกับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตหรือสอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน ซึ่งแบ่งการนำเสนอเป็น 3 ประเด็น คือ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย ข้อเสนอแนะงานวิจัย ครั้งต่อไป และข้อจำกัดงานวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1) คณะและมหาวิทยาลัยสามารถเตรียมความพร้อมในการทำงานให้แก่บัณฑิตในองค์ประกอบของทักษะการทำงาน ซึ่งเกี่ยวข้องกับความรู้หรือรับและชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ ความสามารถในการแก้ปัญหา ความสามารถในการเป็นผู้นำ ความรับผิดชอบและเอาใจใส่ในการทำงาน และความสามารถในการนำเสนองาน เป็นต้น ซึ่งทักษะเหล่านี้สามารถใช้กระบวนการเรียนการสอนในการสร้างทักษะเหล่านี้ได้เกือบทั้งหมด เช่น ในแต่ละรายวิชาควรมอบหมายงานหรือกิจกรรมเดี่ยวและกลุ่ม หลักสูตรปริญญาตรีแต่ละคณะควรบรรจุวิชาสัมมนาเพื่อหาองค์ความรู้ใหม่หรือวิทยาการที่ทันสมัย และใช้วิชาระเบียบวิธีวิจัยเพื่อฝึกกระบวนการปฏิบัติทักษะต่าง ๆ ให้เกิดการค้นคว้าเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ การคิดเชิงระบบ การเขียนผลงาน และการนำเสนอผลงานอย่างมีขั้นตอน เพื่อให้มีความสอดคล้องในการพัฒนาองค์ความรู้ทางวิชาการด้วยวิธีการวิจัยและมีการทำผลงานเพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการสำเร็จการศึกษาที่มีความเหมาะสมกับแต่ละหลักสูตรของสาขาต่าง ๆ ในระดับปริญญาตรี เช่น การทำปัญหาพิเศษ หรือการศึกษาค้นคว้าอิสระ เป็นต้น ซึ่งจะเป็นการตอบโจทย์การ

เพิ่มทักษะการทำงานให้แก่นักศึกษา นอกจากนี้ถ้าหลักสูตรมีการเตรียมความพร้อมในกระบวนการเรียนการสอนมากขึ้นกว่าเดิม จะเพิ่มโอกาสที่บัณฑิตจะพึงพอใจในงานที่ตนทำเพิ่มขึ้นด้วยเช่นกัน

2) การนำเสนอวิสัยทัศน์ของมหาวิทยาลัยในการเป็นผู้ประกอบการนั้น แต่ละหลักสูตรในสาขาวิชาต้องเพิ่มและปรับเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารธุรกิจให้ทันสมัยและสามารถนำไปใช้ได้จริง จึงเห็นควรยกตัวอย่างหรือกรณีศึกษาจากโจทย์จริงในแวดวงธุรกิจ ควรมีการสร้างหรือจำลองการทำธุรกิจในสถานศึกษาเพื่อให้นักศึกษาจะได้ฝึกปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่องเพื่อนำความรู้ที่ได้เรียนมาประยุกต์ใช้ได้ถูกต้อง นอกจากนี้ศูนย์บ่มเพาะธุรกิจที่จัดตั้งขึ้นควรสนับสนุนข้อมูลด้านต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ศิษย์เก่าและศิษย์ปัจจุบันในด้านวิชาการ การหาแหล่งทุนกู้ยืม และการให้คำปรึกษาทางธุรกิจอย่างเป็นรูปธรรม เป็นต้น และสิ่งสำคัญที่สุดสถาบันการศึกษาควรสร้างแรงจูงใจและจิตสำนึกที่ดีในการเป็นผู้ประกอบการแก่นักศึกษา

3) คณะและสถาบันควรรักษาจุดแข็ง ซึ่งเกี่ยวข้องกับทักษะการทำงาน และแก้ไขจุดอ่อนที่สำคัญและเร่งด่วน คือ การกระตุ้นให้นักศึกษามีความสามารถ ความสนใจ และทักษะการใช้ภาษาอังกฤษครบด้านทั้งฟัง พูด อ่าน เขียน ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งในการทำงานและเป็นเงื่อนไขหนึ่งในการพิจารณาสำเร็จการศึกษาตามเกณฑ์ใหม่ของ สกอ.

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

ประเด็นวิจัยที่น่าสนใจเชื่อมต่อการศึกษานี้มี 2 ประเด็น คือ ประเด็นแรก คือ การวิจัยหลักสูตรของแต่ละสาขาวิชาในหลาย ๆ เรื่อง เช่น การเตรียมความพร้อมสำหรับการเป็นผู้ประกอบการอย่างเป็นรูปธรรม และการพัฒนาและปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องตามความต้องการของตลาดแรงงาน ประเด็นที่สอง คือ การเตรียมความพร้อมเพื่อการพัฒนาทักษะการใช้ภาษาอังกฤษให้มีประสิทธิภาพสำหรับนักศึกษาและบุคลากรทางการศึกษา

ข้อจำกัดการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีกลุ่มตัวอย่างต่ำกว่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ เนื่องจากต้องใช้ฐานข้อมูลของสำนักทะเบียน ซึ่งที่อยู่ของบัณฑิตไม่ตรงกับความเป็นจริงหรือเกิดความผิดพลาดในการบันทึกข้อมูล ทำให้มีจดหมายตีกลับจำนวนมาก ทำให้กลุ่มตัวอย่างทั้งของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตต่ำกว่าที่คาดคะเน โดยเฉพาะสำหรับกลุ่มตัวอย่างผู้ใช้บัณฑิตมีจำนวนน้อยไม่เพียงพอสำหรับการวิเคราะห์ห้วงค์ประกอบตามที่วางแผนไว้เพื่อใช้ในการพยากรณ์ ดังนั้นจึงมีการปรับเปลี่ยนวิธีวิเคราะห์แค่สกัดปัจจัยที่สำคัญและไม่ได้ใช้พยากรณ์ใด ๆ ซึ่งผู้วิจัยทราบดีถึงเงื่อนไขจำนวนกลุ่มตัวอย่างจะต้องมีมากกว่าจำนวนตัวแปรอิสระอย่างน้อยสิบเท่า จึงจะทำให้การวิเคราะห์มีประสิทธิภาพ แต่เนื่องจากข้อจำกัดดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยยอมลดเงื่อนไขการวิเคราะห์และยังใช้วิธีสกัดองค์ประกอบเพียงเพื่อต้องการทราบน้ำหนักที่แตกต่างกันมาจัดลำดับความสำคัญของบางองค์ประกอบเท่านั้น แล้วย่นำการวิเคราะห์เชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์ผู้ใช้บัณฑิตเพื่อทราบข้อมูลรายละเอียดเชิงลึกในการประกอบการวิเคราะห์เชิงปริมาณ ซึ่งอาจจะมีข้อผิดพลาดทางสถิติได้เพื่อสนับสนุนเหตุผลการนำเสนองานดังกล่าวอีกวิธีหนึ่ง

บรรณานุกรม

- เซียะ เกาซิด. (2554). *ศึกษาสมรรถนะและคุณภาพบัณฑิตเศรษฐศาสตร์ในทัศนะนายจ้างในภาพรวม*. คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นนทียา ดวงภูมเมศ. (2536). *สถานภาพและความพึงพอใจในการทำงานของบัณฑิตนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยรัตนโกสินทร์.วิทยานิพนธ์วารสารศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์*
- บุญคง หันจางสิทธิ์. (2553). *เศรษฐศาสตร์ทรัพยากรมนุษย์ : ประชากร แรงงาน การศึกษา ฝึกอบรม ศาสนธรรม จริยธรรม สุขภาพอนามัย สิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ :โอ เอส พรินติ้ง
- พศิน แต่งจวงและคณะ (2545). *ความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิตมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ที่สำเร็จการศึกษา 2540-2544*. มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- พึ่งพร เนียมทรัพย์ และรัชณี แซ่ลิ้ม (2548). *รายงานการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพของบัณฑิตมหาวิทยาลัย แม่โจ้ให้สอดคล้องกับตลาดแรงงาน*. คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- สุภาพ ณ นครและคณะ. (2547). *รายงานการวิจัย เรื่อง การศึกษา วิเคราะห์รูปแบบที่เหมาะสมในการพัฒนาบัณฑิตอุดมคติไทย*. มหาวิทยาลัยขอนแก่น สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา
- สุรางคนา มัณยานนท์, 2543. *ความพึงพอใจในการทำงาน. วารสารเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ และงานวิจัย ปีที่ 9 (2543), หน้า 185-192*. มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- สุวิมล อังควานิช. (2547). *ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง. วารสารวิจัย มหาวิทยาลัยรามคำแหง. ปีที่ 7 ฉบับพิเศษ (ก.ค.-ธ.ค. 2547) หน้า 1-18*.
- สรคม ดิสสะมาน. (2550). *รายงานวิจัยเรื่อง ความพึงพอใจของนายจ้างที่มีต่อบัณฑิตสาขาวิชานิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย*.
- อุบล แม้นญาติ. (2550). *รายงานวิจัยเรื่องภาวะการทำงานของบัณฑิต และความพึงพอใจของนายจ้าง ต่อบัณฑิตเทคโนโลยีการเกษตร คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง. มหาวิทยาลัยรามคำแหง*.
- Andrew, D. & Eldos, M. P. (2010). Factors affecting choice of first employer : A study of India. Management graduates. *Global Business Review*.
- Asaari, M. H. A. H.(1995). *Entry-level job seekers' interest and career* . Unpublished MBA paper University Sains Malaysia, Penang, Malaysia.
- Baum,S., & Ma.J. (2007). *Education pays 2007 : The benefits of higher education for individuals and society (report)*. Washington, DC: College Board.
- Chow, I. H. S. & Ngo , H. Y. (2011). Gender Different In Job Attribute Preferences And Job Choice Of University Students In China. *The Journal of Applied Business Research*, 18(2).
- Clark, A.E. & Oswald, A.J. (1994). Unhappiness and unemployment. *Economic Journal*, Vol. 104 No.4, pp. 341-372.

- Creamer, E. G. & Laughlin, A. (2005). Self-authorship and woman's career decision making. *Journal of College Student Development*. 46 (1), 13-27.
- Crampton, S. M. & Wagner, J. A. (1994). Percept Inflation in Micro Organizational Research: An Investigation of prevalence and effect. *Journal of Applied Psychology*, 79, 67-76.
- Diem. P. T. & Ha. N. M. (2013). Analyzing the Employment Status of Graduate Students : The Case of Kent International College in Vietnam. *Advances in Management & Applied Economics*, Vol. 3, no. 4, 2013, 235-248.
- Gao. W. & Smith. R. (2010). Job Satisfaction and Relative Income in Economic Transition : Status or signal ? The Case of Urban China. *China Economic Review*, 21, 442-455.
- Ginzberg, Ginsburg & Herma (1951). *Career Development and Systems Theory: Connecting Theory & Practice*, In Wendy Patton & Marry Mc Mahon, 2nd, Sense Publishers.
- Haveman, R., Wolfe, B. (1995). The determinants of children's attainments : A review of methods and findings. *Journal of Economic Literature*, 33(4), 1829 -1878.
- Holland, J.L. (1985). *Making Vocational Choices : A Theory of Vocational Personalities and Work Environments*. Englewood Cliffs, NJ : Prentice-Hall.
- John Sutherland. (2012). *Employment status and job satisfaction*. Evidence-based HRM: a Global Forum for Empirical Scholarship, Vol. 1 Iss: 2, pp.187 – 216
- Kane, T.J. (2004). College-going and inequality. In K. M. Neckerman (Ed.), *Social inequality* (pp. 319-353). New York : Sage.
- Katez, L.F. & Murphy, K.M. (1992). Change in Relative Wages, 1963-1987 : Supply and Demand Factors. *The Quarterly Journal of Economics*, Vol. 107, No.1 (Feb., 1992),pp.35-78.
- Leicht, K.T. & Shapelak, N. (1994). *Organizational and Satisfaction with Economic Rewards*. Research in Social Stratification and Mobility, 13, 175-202.
- Lent, R. W., Brown, S.D., & Hackett, G. (1966). *Career Development from a Social Cognitive Perspective*, In D. Brown & L. Brooks (Eds.), Career choice and development (pp. 373-421). San Francisco, CA : Jossey-Bass Inc.
- Maslow, A.M. (1970). *Motivation and Personality*. 2nd ed. New York : Harper&Row Publisher.
- Mincer, J. (1974). *Schooling, Experience, and Earnings*. New York : National Bureau of Economic Research.
- Parmley, W.K., & Ctg. (1987). *The on-campus recruitment process : A survey of students Viewpoints*. Midsouth Business Journal.

Schultz. T.W. (1961). Capital Formation by Education. Journal of Political Economy. 68 (December)

ประวัติคณะผู้วิจัย

1. ชื่อ-นามสกุล (ภาษาไทย) ชิติมา ปลับปลึง
ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Mrs. Thitima Plubplueng
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน : 3659900752260
3. ตำแหน่งปัจจุบัน : ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาขาเศรษฐศาสตร์
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ (มือถือ) โทรสาร และ e-mail
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
264 ถ.จักรวรรดิ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ 11000 เบอร์มือถือ 081-3554480
e-mail : offthitti@hotmail.com
5. ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษา โรงเรียนเฉลิมขวัญสตรี จังหวัดพิษณุโลก
พ.ศ. 2539	วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาสถิติ (วท.บ.สถิติ) จาก ภาควิชาสถิติ คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ. 2542	เศรษฐศาสตร์มหาบัณฑิต จาก คณะเศรษฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ. 2557	เศรษฐศาสตร์ดุสิตบัณฑิต จากสำนักวิชาเศรษฐศาสตร์และนโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ : สถิติ
7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละผลงานวิจัย
หัวหน้าโครงการวิจัย :
 - 1) การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เข้าเรียน โดยวิธีโคควตา และการสอบคัดเลือกของคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ปี 2549
 - 2) การออมของครัวเรือนในจังหวัดนครปฐม กรณีศึกษาเปรียบเทียบอำเภอดอนตูมและอำเภอกุสุมาลย์ ปี 2550
 - 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีงานทำของบัณฑิต และความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ปี 2552

ประวัติผู้ร่วมการวิจัยคนที่ 1

1. ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) ผศ.ดร.ปิยพงศ์ พลับพลึง
Assistant Professor Dr.Piyapong Plubplueng
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน 3 479900149 37 9
3. รหัสประจำตัวนักวิจัยแห่งชาติ 00914941
4. ตำแหน่ง ผู้ช่วยศาสตราจารย์
5. หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อ 264 ถ. จักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ 10100
Email: Piyapong_ppp@hotmail.com โทรศัพท์ 0863779280
6. ประวัติการศึกษา

ปีที่จบการศึกษา	ระดับปริญญา	อักษรย่อสาขาวิชาและชื่อเต็ม	วิชาเอก	สถาบัน	ประเทศ
2538	ตรี	วท.บ.	จุลชีววิทยา	ม.เทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี	ไทย
2542	โท	บธ.ม.	บริหารการตลาด	ม. ศรีปทุม	ไทย
2556	เอก	บธ.ด	การบริหารธุรกิจ	มหาวิทยาลัยนเรศวร	ไทย

7. งานวิจัย

- การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่เข้าเรียน โดยวิธีโคควตา และการสอบคัดเลือกของคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ ปี 2549 (ผู้ร่วมโครงการ)
- การพัฒนาวัฒนธรรมการเรียนรู้เพื่อนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคลรัตนโกสินทร์ ปี 2554 (หัวหน้าโครงการ)

ประวัติคณะผู้ร่วมวิจัย คนที่ 2

1. ชื่อ – นามสกุล (ภาษาไทย) สัตยา ตันจันทรพงศ์
ชื่อ – นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Ms. Sathaya Thanjunpong
2. เลขหมายบัตรประจำตัวประชาชน : 3509900403339
3. ตำแหน่งปัจจุบัน : ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาขาบัญชี
4. หน่วยงานและสถานที่อยู่ที่ติดต่อได้สะดวก พร้อมหมายเลขโทรศัพท์ (มือถือ) โทรสาร และ e-mail
คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ 264 ถ.จักรวรรดิ แขวง
จักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ 11000 เบอร์มือถือ 081-6321010 e-mail
: sathayat@gmail.com
5. ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2540	บัญชีบัณฑิต (บช.บ.) จากคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
พ.ศ. 2542	บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบัญชีการเงิน จากคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
พ.ศ. 2557	ปริญญาเอกวุฒิ บธ.ด.(บริหารธุรกิจ) มหาวิทยาลัยนเรศวร
6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ (แตกต่างจากวุฒิการศึกษา) ระบุสาขาวิชาการ : -
8. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพ
ในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละ
ผลงานวิจัย
: หัวหน้าโครงการวิจัย : ความพึงพอใจของผู้ประกอบการวิชาชีพบัญชีที่มีต่อการให้บริการข้อมูล
ด้านภาษีอากรของสำนักงานบริการในเขตกรุงเทพมหานคร

ประวัติคณะผู้ร่วมวิจัย คนที่ 3

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาไทย) นางสาวเกวลี แก่นจันดา

ชื่อ - นามสกุล (ภาษาอังกฤษ) Miss Kaewalee Kanchanda

1. รหัสประจำตัวประชาชน 3 1020 01579 083

2. ตำแหน่งปัจจุบัน อาจารย์

3. สถานที่ติดต่อ

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

264 ถนนจักรวรรดิ แขวงจักรวรรดิ เขตสัมพันธวงศ์ กรุงเทพฯ 10100 โทรศัพท์ (02) 222-2814
ต่อ 5351 หมายเลขโทรสาร (02) 226-4879 E-mail : k_kanchanda@hotmail.com

4. ประวัติการศึกษา

- ปรัชญาดุสิตบัณฑิต (ปร.ด.) (สาขาวิชาการจัดการ) มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต (บธ.ม.) สาขาการจัดการ มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ) มหาวิทยาลัยรามคำแหง

6. สาขาวิชาการที่มีความชำนาญพิเศษ

- สังคมศาสตร์

7. ประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิจัยทั้งภายในและภายนอกประเทศ โดยระบุสถานภาพในการทำการวิจัยว่าเป็นผู้อำนวยการแผนงานวิจัย หัวหน้าโครงการวิจัย หรือผู้ร่วมวิจัยในแต่ละข้อเสนอการวิจัย

แบบสอบถาม

ภาวะการทำงานของบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

คำชี้แจง

การสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบภาวะการทำงานของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจาก มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ จึงขอความกรุณาท่านตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริงมากที่สุด โดยข้อมูลของท่านจะนำไปประมวลผลและนำเสนอเป็นภาพรวมในงานวิจัยเท่านั้น เพื่อการพัฒนาหลักสูตรและการจัดการศึกษาซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อคณะและมหาวิทยาลัยของเราต่อไป

วิธีดำเนินการ

1. ให้ผู้ตอบแบบสอบถามทำเครื่องหมาย ✓ (ถูก) ในช่อง หรือเติมข้อความในช่องว่างที่เว้นไว้ให้ครบถ้วนทั้ง 5 ตอน ซึ่งมีทั้งหมด ข้อ
2. ส่งแบบสอบถามกลับโดยใส่ซองที่เตรียมไว้ให้ซึ่งติดแสตมป์และที่อยู่หน้าซองเรียบร้อยแล้ว โดยแบบสอบถามแต่ละฉบับของท่านจะมีรหัสประจำตัวในการติดตามแบบสอบถามเพื่อส่งคืน
3. ติดต่อ ผศ.ดร.ธิติมา พลับพลึง หัวหน้าโครงการวิจัย โทรศัพท์มือถือ 0813554480 หรือผ่าน facebook : Thitima Rmutr ซึ่งสร้างไว้สำหรับการประชาสัมพันธ์โครงการวิจัยนี้โดยเฉพาะ ท่านสามารถเข้าไปสอบถามข้อคำถามต่าง ๆ ในแบบสอบถามการวิจัยหรือแลกเปลี่ยนข้อมูลต่าง ๆ เรายินดีรับฟังความคิดเห็นเพิ่มเติมในการเสนอแนะต่าง ๆ จากศิษย์เก่าทุกท่าน ทุกสาขาวิชา และทุกคณะ

โครงการวิจัยนี้ หวังเป็นอย่างยิ่งจะได้รับความกรุณาจากศิษย์เก่าที่สำเร็จการศึกษาตั้งแต่ปี 2553-2556 ทุกสาขาวิชา เพราะข้อมูลของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงกระบวนการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาสาขา คณะ และมหาวิทยาลัยต่อไป ทั้งนี้ก็เป็นประโยชน์ต่อรุ่นน้องและชื่อเสียงของมหาวิทยาลัยต่อไปในอนาคต

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของบัณฑิต

1. ชื่อ (นาย/นาง/นางสาว)นามสกุล.....
2. อายุ ปี
3. เพศ (1) ชาย (2) หญิง
4. สถานภาพสมรส (1) โสด (2) แต่งงาน
5. รหัสประจำตัวนักศึกษา
6. ปีที่สำเร็จการศึกษา พ.ศ.

 (1) 2553 (2) 2554 (3) 2555 (4) 2556
7. คณะ (1) วิศวกรรมศาสตร์และสถาปัตยกรรมศาสตร์ (2) สถาปัตยกรรมศาสตร์และการออกแบบ

 (3) อุตสาหกรรมและเทคโนโลยี (4) อุตสาหกรรมบริการโรงแรมและการท่องเที่ยว

 (5) บริหารธุรกิจ (6) วิทยาลัยเพาะช่าง

 (7) ศิลปศาสตร์
8. พื้นที่ (1) ศาลายา (2) บพิตรพิมุข จักรวรรดิ (3) วังไกลกังวล
9. วิชาเอก/สาขาที่จบ.....
10. เกรดเฉลี่ยสะสมที่สำเร็จการศึกษา.....
11. อีเมล.....เบอร์โทรศัพท์.....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลครอบครัว (ครอบครัวเดิมตั้งแต่เกิด)

(หัวหน้าครอบครัวอาจเป็นพ่อ แม่หรือผู้ปกครองที่มีอำนาจการตัดสินใจในครอบครัวมากที่สุด)

11. เพศของหัวหน้าครอบครัว (1) ชาย (2) หญิง
12. อายุของหัวหน้าครอบครัว.....ปี
13. สถานภาพสมรสของหัวหน้าครอบครัว

 (1) โสด (2) สมรส (3) แยกกันอยู่

 (4) หม้าย (5) หย่า (6) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
14. ระดับการศึกษาสูงสุดของหัวหน้าครอบครัว

 (1) ประถมศึกษา (2) มัธยมศึกษาตอนต้น (3) มัธยมศึกษาตอนปลาย

 (4) ปวช. (5) ปวส.หรืออนุปริญญา (6)ปริญญาตรีหรือสูงกว่า
15. อาชีพหลักของหัวหน้าครอบครัว

 (1) รับราชการ / พนักงานรัฐวิสาหกิจ (2) พนักงาน / ลูกจ้างบริษัทห้างร้าน

 (3) ค้าขาย / ประกอบธุรกิจส่วนตัว (4) เกษตรกรรม / ประมง

 (5) รับจ้าง (6) อื่น ๆ (โปรดระบุ).....
16. จำนวนสมาชิกของครอบครัว.....คน และจำนวนบุตรทั้งหมดในครอบครัว.....คน
17. จำนวนผู้มีรายได้ของครอบครัว.....คน
18. รายได้ประจำและรายได้เสริมของทุกคนในครอบครัวประมาณเดือนละ.....บาท หรือ

ปีละประมาณ.....บาท

19. ครอบครัวมีบ้านเป็นของตนเอง (อาจอยู่ระหว่างเช่าซื้อหรือผ่อนชำระรายเดือนกับสถาบันการเงิน)

(1) มี

(2) ไม่มี (เช่าหรือไม่ได้เป็นเจ้าของบ้านหรือที่ดิน)

20. ค่าใช้จ่ายการอุปโภคบริโภคสินค้าและบริการของครัวเรือนคิดเฉลี่ยประมาณเดือนละ

.....บาท (ค่าใช้จ่ายนี้ไม่รวมการผ่อนชำระหนี้สิน และการออมทรัพย์ทุกประเภท เช่น การ
ผ่อนบ้าน การส่งแชร์ เป็นต้น)

ตอนที่ 3 ข้อมูลภาวะการทำงานของบัณฑิต

21. สถานภาพการทำงานปัจจุบัน

(1) ทำงานแล้ว

(2) ทำงานแล้วและกำลังศึกษาต่อ

(3) กำลังศึกษาต่อ (ข้ามไปตอบตอนที่ 3)

(4) ยังไม่ได้ทำงาน

(5) ไม่ประสงค์ทำงาน

22. หลังสำเร็จการศึกษาแล้วท่านได้งานทำในระยะเวลาเท่าใด

(1) ได้งานทันที

(2) 1-3 เดือน

(3) 4-6 เดือน

(4) 7-9 เดือน

(5) 10-12 เดือน

(6) มากกว่า 1 ปี

(7) มีงานทำก่อนศึกษา/ระหว่างศึกษา

23. ท่านคิดว่าสาขาวิชาที่ท่านสำเร็จการศึกษาหางานยากหรือไม่

(1) ไม่ยาก

(2) ยาก เพราะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

(2.1) เงินเดือนน้อยกว่าวุฒิที่จบ

(2.2) วุฒิการศึกษาไม่ตรงกับงานที่สมัคร

(2.3) สาขาที่จบมีการแข่งขันกันสูง

(2.4) หน่วยงานเลือกสถาบันที่มีชื่อเสียง

(2.5) การอนุมัติปริญญาล่าช้า

(2.6) ไม่ทราบแหล่งงาน

(2.7) หางานที่ตนเองชอบยังไม่ได้

(2.8) ไม่มีคนช่วยเหลือ/ฝากงานให้

(2.9) สอบเข้าทำงานไม่ได้

(2.10) อื่น ๆ (ระบุ).....

24. ประเภทงานที่ท่านทำในปัจจุบัน

(1) ทำงานในหน่วยงานราชการ

(2) ทำงานรัฐวิสาหกิจ

(3) ทำงานบริษัท/เอกชน

(4) ทำงานองค์การต่างประเทศ/ระหว่างประเทศ

(5) เจ้าของกิจการ

(6) ทำงานอิสระ ประเภท

(6.1) ค้าขาย

(6.2) รับจ้าง/งานบริการ

(6.3) ทำสวน/ทำไร่/ทำนา

(6.4) ธุรกิจส่วนตัวหรือธุรกิจครอบครัวเกี่ยวกับ.....

25. สถานที่ทำงานปัจจุบัน

ชื่อหน่วยงาน/สถานที่ประกอบการ.....

ที่ตั้งเลขที่..... หมู่ที่..... อาคาร/ตึก..... ชั้น.....

ตรอก/ซอย..... ถนน..... ตำบล/แขวง.....

อำเภอ/เขต..... จังหวัด..... รหัสไปรษณีย์.....

โทรศัพท์..... ต่อ..... โทรสาร.....

26. ชื่อตำแหน่งงานที่ทำ (ระบุ).....สังกัดงาน/ฝ่าย/แผนก.....
27. เงินเดือนหรือรายได้เฉลี่ยต่อเดือน.....บาท รายได้พิเศษต่อเดือน.....บาท
28. ลักษณะงานที่ทำตรง/สอดคล้องกับหลักสูตรหรือสาขาวิชาที่ท่านสำเร็จการศึกษาเพียงใด
 (1) ตรง/สอดคล้อง (2) ตรงบางส่วน (3) ไม่ตรง
29. ท่านได้นำความรู้จากสาขาวิชาที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในหน้าที่การงานอย่างไร
 (1) มากที่สุด (2) มาก (3) ปานกลาง (4) น้อย (5) น้อยที่สุด
30. ท่านคิดว่าวิชาหรือทักษะใดบ้างที่เป็นประโยชน์ในการทำงานของท่านมากที่สุดหรือทำให้มีความเชี่ยวชาญในการทำงานมากขึ้น
 (1) วิชา.....
 (2) ทักษะ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
 (2.1) วิชาชีพ (2.2) ภาษา (2.3) คอมพิวเตอร์หรือไอที
 (2.4) อื่น ๆ (ระบุ).....
31. ท่านมีความพึงพอใจในงานที่ท่านทำอยู่ในปัจจุบันอย่างไร
 (1) ไม่พอใจอย่างยิ่ง (2) ไม่พอใจ (3) ไม่แน่ใจ
 (4) พอใจ (5) พอใจอย่างยิ่ง
32. ท่านคิดว่าปัญหาใดที่ท่านพบในการทำงานมากที่สุด (ตอบเพียง 1 ข้อ)
 (1) ปรับตัวเข้ากับสภาพการทำงานได้ยาก (2) ค่าจ้าง/ค่าตอบแทนน้อย
 (3) สถานที่ทำงานไม่เอื้ออำนวย (4) ผู้ร่วมงานไม่สามัคคีกัน
 (5) เจ้านาย/หัวหน้างานไม่ให้ความสำคัญ (6) ไม่มีระบบการสอนงาน
 (7) งานไม่มีความก้าวหน้า (8) งานไม่ตรงกับความรู้ ความสามารถ
 (9) อื่น ๆ (ระบุ).....
33. ปัจจัยต่อไปนี้มีผลต่อระดับความพึงพอใจในการทำงาน (ปัจจุบัน) ของท่านอย่างไร

ปัจจัยที่มีผลต่อความพึงพอใจในการทำงานปัจจุบัน	ระดับความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1. การสำเร็จการศึกษาในสาขาดังกล่าวสามารถสนับสนุนการทำงาน					
2. การฝึกงานขณะศึกษานับสนับสนุนการทำงาน					
3. การเรียนในรายวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรเพียงพอกับคุณสมบัติที่จะสามารถทำงาน					
4. การนำความรู้ที่ศึกษามาไปใช้ทำงานได้จริง					
5. การมีความรู้และเข้าใจในงานและระบบการทำงาน					
6. ทักษะการใช้ภาษาอังกฤษสนับสนุนการทำงาน					

6. ทักษะการใช้ข้อมูลสารสนเทศสนับสนุนการทำงาน					
12. ความขยัน มานะ และพยายามในการทำงาน					
13. ความรับผิดชอบและการเอาใจใส่ในการทำงาน					
14. ความกระตือรือร้นและชอบเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ					
15. ความชอบและรักในงานที่ทำ					
16. ความชอบและรักในงานที่ทำ					
17. ทักษะการนำเสนองาน					
18. ทักษะการแก้ปัญหาที่ดี					
19. ทักษะการเป็นผู้นำ					
20. ทักษะการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่น					
21. ทักษะการทำงานเป็นทีม					
ประสบการณ์ทำงานแบบเดียวกันมาก่อน					
ประสบการณ์การฝึกอบรมงานแบบเดียวกันมาก่อน					
ประสบการณ์ทำงานในวิชาชีพที่ใกล้เคียงกัน					
ครอบครัวสนับสนุนทางการเงิน					
ความสัมพันธ์ที่ดีกับบุคคลภายในบริษัท					

ตอนที่ 4 แนวโน้มในการเป็นผู้ประกอบการ (ธุรกิจส่วนตัว)

34. ในอนาคตท่านมีความต้องการเป็นผู้ประกอบหรือทำธุรกิจส่วนตัว หรือไม่

- (1) ไม่ต้องการ (ข้ามข้อ เพราะ.....)
- (2) ต้องการ เพราะ.....
- (3) ไม่แน่ใจ เพราะ.....

35. ระยะเวลาที่ท่านต้องการเป็นผู้ประกอบการในอนาคต

- (1) ไม่เกิน 5 ปี (2) 5-10 ปี (3) มากกว่า 10 ปี

36. ธุรกิจใดที่ท่านสนใจจะเป็นผู้ประกอบการในอนาคต ได้แก่.....

37. ท่านต้องการเสนอแนะให้มหาวิทยาลัยเตรียมความพร้อมสิ่งใดบ้างให้แก่บัณฑิตในการเป็นผู้ประกอบการในอนาคต (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ และเพิ่มเติมความคิดเห็นอื่น ๆ ในข้อ 6)

- (1) เพิ่ม/ปรับเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้องกับการบริหารธุรกิจ (การเงิน การจัดการ ฯลฯ) ที่นำไปใช้ได้จริงได้
- (2) การจำลองธุรกิจในสถานศึกษา
- (3) การสนับสนุนข้อมูลด้านต่าง ๆ เช่น วิชาการ การหาแหล่งทุน และการให้คำปรึกษา เป็นต้น
- (4) สร้างแรงจูงใจและจิตสำนึกในการเป็นผู้ประกอบการที่ดี
- (5) นำเสนอกรณีศึกษา ผู้ประกอบที่ประสบความสำเร็จ
- (6) อื่น ๆ (ระบุ).....

ตอนที่ 5 ข้อเสนอแนะ

38. ท่านคิดว่าในหลักสูตรของมหาวิทยาลัย ควรเพิ่มรายวิชาหรือความรู้เรื่องใดที่จะเอื้อประโยชน์ต่อการทำงานของ ท่านได้มากยิ่งขึ้น (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)

- (1) ภาษาอังกฤษ (2) คอมพิวเตอร์ (3) บัญชี
 (4) การใช้งานอินเทอร์เน็ต (5) การฝึกปฏิบัติจริง (6) เทคนิคการวิจัย
 (7) อื่น ๆ (ระบุ).....

39. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรและสาขาวิชาที่เรียน.....

.....

40. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการเรียนการสอน.....

41. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนานักศึกษา.....

เลขที่แบบสอบถาม.....

แบบสอบถาม
ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ในการสำรวจความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตทุกคณะ/สาขาวิชา เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงการผลิตบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน

กรุณาทำเครื่องหมาย ในช่อง หน้าข้อความตามความเป็นจริงมากที่สุด

บัณฑิต ชื่อสกุล.....

สาขาวิชา.....คณะ.....

ทำงานในตำแหน่ง.....

ฝ่าย/หน่วยงาน.....

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิต (ผู้ใช้บัณฑิต คือ ผู้บังคับบัญชา/หัวหน้างาน)

1. เพศ 1. ชาย 2. หญิง
2. อายุ 1. ต่ำกว่า 30 ปี 2. 30-34 ปี 3. 35-39 ปี
 4. 40-44 ปี 5. 45-49 ปี 6. 50 ปีขึ้นไป
3. ประสบการณ์การทำงานของท่านเป็นระยะเวลา.....ปี
4. ระดับการศึกษาของท่าน
 1. ต่ำกว่าปริญญาตรี 2. ปริญญาตรี
 3. ปริญญาโท 4. ปริญญาเอก
- 5 ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน

<u>ภาครัฐ/รัฐวิสาหกิจ</u>	<u>ภาคเอกชน</u>
☐ 1. ผู้อำนวยการกอง	☐ 4. เจ้าของกิจการ
☐ 2. หัวหน้าฝ่าย	☐ 5. กรรมการผู้จัดการ
☐ 3. อื่น ๆ ระบุ.....	☐ 6. รองผู้จัดการ
	☐ 7. ผู้อำนวยการฝ่าย
	☐ 8. หัวหน้าฝ่าย
	☐ 9. อื่น ๆ ระบุ.....

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของท่านที่มีต่อบัณฑิตในด้านต่าง ๆ

คุณสมบัติของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
ด้านคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ					
1. มีความเมตตา กรุณา และช่วยเหลือผู้อื่น					
2. พูดความจริงไม่กล่าวร้ายผู้อื่น					
3. พิจารณาสິงต่างๆ ด้วยความยุติธรรมและถูกต้อง					
4. สามารถควบคุมตนเอง และฟังตนเองได้					
5. มีความซื่อสัตย์ และสุจริตทั้งต่อตนเองและต่อผู้อื่น					
6. มีความรับผิดชอบ					
7. มีวินัย					
8. มีความสำรวมทั้งกาย วาจา และใจ					
9. มีความอดทน อดกลั้น					
10. มีความประหยัด มัธยัสถ์ ทั้งส่วนตนและส่วนรวม					
11. มีความเสียสละ					
12. ทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียร					
13. ปฏิบัติตนตามจรรยาบรรณวิชาชีพ					
14. มีน้ำใจ และประพฤติตัวอยู่ในศีลธรรมอันดี					
15. มีความเอื้ออาทร ช่วยเหลือผู้ร่วมงาน					
ด้านทักษะทางปัญญา					
1.มีความสามารถระบุนความรู้ทฤษฎีต่างๆ หรือความรู้ที่เป็นพื้นฐานทางวิชาชีพเฉพาะสาขาได้					
2.มีความสามารถตีความขยายความ แปลความ ย่อความ จับใจความได้					
3.มีความสามารถนำความรู้เชิงทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์การทำงานใหม่ๆได้					
4.มีการนำทักษะทางวิชาการและวิชาชีพมาพัฒนาและสร้างสิ่งใหม่ ๆ ในการทำงาน					
5. ความสามารถในการนำเสนอความคิดเห็น					
ด้านทักษะการทำงาน					
1.มีความคล่องแคล่วในการคิดอย่างเป็นระบบ คิดวิเคราะห์ สามารถเสนอแนะและให้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจได้					
2.มีความสามารถในการแก้ปัญหา และทำงานท่ามกลางความกดดันได้					
3.มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงานและแสวงหาความรู้ใหม่ๆ และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง					
4.มีวิจรรย์ญาณและสามารถไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล					

คุณสมบัติของบัณฑิต	ระดับความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต				
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
5.มีการพัฒนาทักษะทางวิชาการและวิชาชีพเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงาน					
6.มีความละเอียดรอบคอบในการทำงาน					
7.ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการทำงาน					
8.การปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี					
ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ					
1. มีความสามารถในการปฏิบัติงานตามขั้นตอนที่กำหนดจนงานสำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยดี					
2. มีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ โดยไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น และรับทั้งผิดและชอบจากผลการปฏิบัติของตน					
3. มีทักษะในการทำงานเป็นทีม					
4. มีการปฏิบัติตามกฎหมาย สัญญา และข้อตกลง					
5. มีความสามารถในการรักษาสาธารณสมบัติได้เป็นอย่างดี					
6. มีภาวะความเป็นผู้นำ					
7. ความสามารถในการประสานงาน					
ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข/การสื่อสาร/การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ					
1. มีความคล่องแคล่วในการใช้ตัวเลข และแปลผลวิเคราะห์ต่างๆ					
2. มีความสามารถในการฟัง พูด อ่าน และเขียนภาษาไทย ได้อย่างคล่องแคล่ว ถูกต้องและสร้างสรรค์					
3. มีความสามารถในการฟัง พูด อ่าน และเขียน ภาษาต่างประเทศได้อย่างคล่องแคล่ว ถูกต้องและสร้างสรรค์					
4. มีทักษะในการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่สำคัญสำหรับงานในหน้าที่ แสวงหาข้อมูล และการติดต่อสื่อสาร					
5. มีทักษะในการใช้อุปกรณ์สำนักงานที่ทันสมัย					

ตอนที่ 3 คุณภาพการทำงาน และจุดเด่น-จุดด้อยของบัณฑิตทั้ง 6 ด้าน

กรุณาวិเคราะห์บัณฑิตที่ท่านทำงานกับท่านว่ามีจุดเด่นและจุดด้อยในแต่ละด้านอย่างไร

คำชี้แจง กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องจุดเด่น หรือ จุดด้อย (อย่างใดอย่างหนึ่ง) และ

ทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องควรปรับปรุงหรือมีประสิทธิภาพ(อย่างใดอย่างหนึ่ง) ในการทำงานแต่ละด้าน ท่านคิดว่าบัณฑิตท่านนี้มีคุณภาพในการทำงาน (ซึ่งอาจจะวัดจากผลงาน/ประสบการณ์) อยู่ในระดับใด

1. คุณภาพต่ำมาก 2. คุณภาพต่ำ 3. คุณภาพมาตรฐาน(ปานกลาง) 4. คุณภาพสูง
5. คุณภาพสูงมาก

คุณสมบัติของบัณฑิต	วิเคราะห์บัณฑิต		ปัญหาในการทำงานแต่ละด้าน	
	จุดเด่น	จุดด้อย	มีประสิทธิภาพ	ควรปรับปรุง
1. ความรู้ความสามารถทางวิชาการ				
2. ความรู้ความสามารถทางวิชาชีพ				
3. ความสามารถในการปฏิบัติงาน				
4. บุคลิกภาพ				
5. การพัฒนาตนเอง				
6. จริยธรรมและจรรยาบรรณในวิชาชีพ				

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ :

สำหรับมหาวิทยาลัยในการปรับปรุงการผลิตบัณฑิตให้มีคุณภาพตรงกับความต้องการของท่าน

สิ่งที่ท่านคิดว่าเป็นจุดเด่นของบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี คืออะไร

และควรส่งเสริม/สนับสนุนอย่างไร

.....

.....

.....

สิ่งที่คุณคิดว่าเป็นจุดด้อยของบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี คืออะไร

และควรแก้ไขปรับปรุงอย่างไร

.....

.....

.....

ขอขอบคุณในความร่วมมือ

ข้อมูลของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งในการจัดการเรียนการสอนของ

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี